

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEEFT

NOVEMBER.

WIJZIGING ADVERTENTIETARIEVEN.

Aan belanghebbenden wordt medegedeeld, dat met ingang van de nieuwe jaargang het advertentietarief als volgt wordt gewijzigd:

Speurbijfjes.

Alleen voor leden en geen handelsartikelen betreffende, f 1.50 voor de eerste 20 woorden; elke 5 woorden meer 40 cent extra. Deze advertenties uitsluitend bij vooruitbetaling.

Gewone advertenties.

Hele pagina	per nummer	f 150.—
Halve pagina	per nummer	„ 80.—
Een vierde pagina	per nummer	„ 45.—
Een achtste pagina	per nummer	„ 25.—
Een zestiende pagina	per nummer	„ 15.—

Deze prijzen zijn netto, dus zonder enige korting.

Schwieters Bijenpark, Dedemsvaart

Telefoon 95

koopt tegen redelijke prijzen (geen zwarte) alle soorten honing en was!, verwerkt uw ruwe en zuivere was tot prima kunstraat.

Honing

Raat-, Slinger-, Pers- en Uitgebroken Korfhoning, alsook Droge Raatwas

kopen wij tegen de hoogste prijs. Vraagt uw collega's welke ons steeds leverden, naar hun bevindingen, en U levert ons in het vervolg ook uw honing!

HONINGHANDEL „HOLLAND“ N.V.
Honingzemerij — Loosduinsewegno. 775 — 's-Gravenhage

Honing gevraagd

Door de C.V. Mc Millan's Foodstuff Cy, Amsterdam worden flinke partijen honing te koop gevraagd. Verzoeken brieven met uiterste offerte (gaarne met monster) te richten aan Postbus 142, Amsterdam-C.

BIJENSTAND „KLABOFIA“, VOORST

Uw adres voor het verwerken van ruwe raat en zuivere was tot kunstraat. Van ruwe raat 30 tot 50 procent kunstraat terug. Tevens imkersartikelen. Afstandblikjes per 100 st. f 1.90, enz. enz. Thans beperkt te leveren kunstraat zonder inlevering van was of ruwe raat.

PLANT NU CROCUSSEN!

Bloeien direkt na de winter en geven veel stuifmeel. In aparte kleuren of gemengd. f 8.— per 1000 stuks.

CORN. J. DEN HOLLANDER,

Bloembollenbedrijf, Telefoon 5868 Hillegom

TE KOOP GEVRAAGD: Ruwe Raat en Zuivere Was. Tegens Raat en Slingerhoning, tegen de hoogste prijzen!

Bijenstand „Klabofia“ - Voorst

Echte Hennep Persdoeken

1 meter bij 1.25 meter

FIRMA O. J. v. d. BAAN, TOUWSLAGERIJ
Opgericht 1820 - Drachten - Telefoon no. 2034

Voor de Honingooft uit voorraad leverbaar:

Honingslingers en Honingzeven. Juist ontvangen een praktische, kleine Honingslinger voor twee broedramen, juist iets voor de amateur, solide en sterk, prijs f 75.—. Honingbussen en Etiketten. Thans weer Ontzegelvorken leverbaar.

N.V. BIJENSTAND „MELLONA“, Santpoort, Tel. 8225

W. VAN 'T LAND, HONINGZEMERIJ, BARNEVELD

koopt à contant

tegen de hoogste prijzen:

raatwas, zuivere was, ruwe

honing en zuivere honing!

OOK HET ADRES VOOR UW IMKERS-ARTIKELEN

H. T. van Dam, Jubbega (Fr.)

Bijenpark, Magazijn van Imkersartikelen

Telefoon no. 103 — Giro no. 217250

*

WIJ LEVEREN UIT VOORRAAD:

Simplexkasten met 2 broedkamers, ramen en blikjes	f 30.00
Simplexkasten met 1 broedkamer en honing-kamer, ramen en blikjes	„ 27.50
Boogkorven, 12-raams, met ramen en ogen	„ 13.00
Boogkorven, zonder ramen, enz.	„ 10.00
Konde korven, grote maat, prima	„ 6.00
Opzetranden voor grote korven, 4 walen	„ 2.00
Zwermkiepsen, zeer mooi en groot	„ 5.00
Laneberger-model korf met huis en spon ...	„ 7.50
Jaagkorven, zeer groot	„ 7.00
Afstandblikjes, per 100 stuks	„ 2.00
Zinken moerroosters, 40 x 40	„ 1.00
Vertind draad, per rol 100 gram	„ 0.75
Wierspoortje, om draad vast te zetten in kunstraat	„ 1.75
Bijenkap met gaasvizier	„ 2.50
Bijenkap met paardehaarvizier	„ 3.50
Paardehaar vizier	„ 1.50
Blaasbaig beroker	„ 6.00
Gaatjes-tang	„ 3.00
Voederballons met bordje, 1 liter inhoud ...	„ 1.10
Bijenveger, prima paardehaar, groot model	„ 2.00
Korfmets met dwarsmes, prima	„ 1.50
Honingzeef met houten lijst	„ 2.00
Ontzegelmessen	„ 5.00
Ontzegelvorken	„ 3.00
Perskieed, groot 1 x 1.25 m., prima	„ 10.00
Handkloobtoestel, zeer mooi	„ 24.00
Handschonen, spittieder, met mouwen, per paar	„ 6.00
Handschonen, boxleder, met mouwen, per paar	„ 9.00
Bijendoeken voor ronde korven	„ 0.80
Hetboompje om raampjes te lichten	„ 1.00
Raampjes-grijper	„ 1.75
Draagijsten voor 10-raams kasten, per paar	„ 0.30
Rood Carbolzuur, per flesje	„ 0.75
Separators voor Simplexkast	„ 4.50
Reisraam voor Simplexkast	„ 2.00
Kunstraat, zeer beperkt leverbaar, vrij, p. kg.	„ 6.00
Werkloot zuivere was tot kunstraat, per kg. slechts	„ 1.00
Zend ons uw zuivere was en droge raat ter verwerking tot kunstraat. U ontvangt binnen enkele dagen de U toekomende kunstraat terug.	
Enigst erkende Kunstraat-Fabrikant in de Noordelijke provincies.	
Let op het juiste adres, dat voorkomt teleurstelling!	

Vraagt onze Prijscurant

*

H. T. van Dam, Jubbega (Fr.)

Maandschrift voor BIJENTEELT

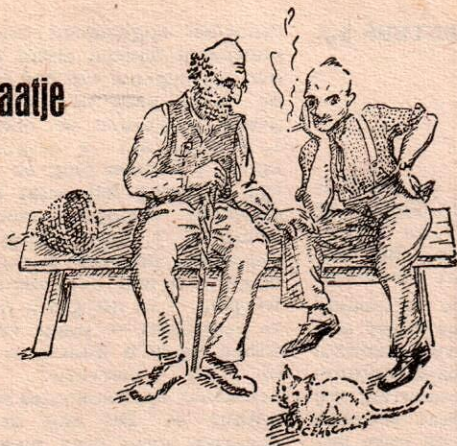
UITGAVE VAN DE VEREENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

49e Jaargang
Redacteur: Joh. A. Joustra
Adres Redactie:
J. v. d. Heydenstraat 35, Amersfoort
Telefoon 6734

Commissie van Redactie: A. S. Planting en A. Vink.
Adviseurs: de Rijksbijenteeltconsulenten.

November 1947 - No. 11

Maandpraatje

De herdenking van ons halve eeuwfeest is achter de rug en elders in dit nummer vindt de lezer enkele beschouwingen daarover. Het was een waardige herdenking, welke niet naliet indruk achter te laten, niet alleen bij de deelnemers en deelnemsters, maar ook in het gehele land.

Als er iets aan de herdenking ontbrak, dan was het wel het feit, dat niet alle imkers daaraan hebben kunnen deelnemen. Ik bedoel nu niet, dat alle Imkers in Nederland in Assen tegenwoordig hadden moeten zijn, maar wel, dat er nog velen buiten onze rijen staan, die zonder enig bezwaar dit feest ook het hunne hadden kunnen noemen.

Mogen we al even bij een mijlpaal vertoeven, we mogen niet lang er bij stilstaan, want het leven gaat verder en er is vooral in de bijenteelt nog veel te doen en het is gelukkig, dat de Vereniging zich daarvan ook ten volle bewust is. De tijd van praten is nu voorbij — zo zeide de Voorzitter — er zal nu gehandeld moeten worden. Inderdaad, we kunnen niet steeds stil blijven zitten bij de verdeeldheid; met hetgeen verenigd is in onze organisatie kan stellig heel wat gedaan worden, terwijl de deur voor samenwerking nog steeds open blijft staan.

We hebben een prachtig najaar gehad en de Imkers, die wat laat gedacht hebben aan de inwintering van hun bijen, hebben geluk gehad, waarmede ik echter niet wil zeggen, dat ze het bij het rechte eind hadden.

Veel is er in de loop der maanden al over de inwintering gezegd, moest gezegd worden, opdat het duidelijk tot iedereen zou doordringen, dat dit deel van de bijenteelt het meesterstuk is en blijft.

Er kunnen nu onmogelijk weer zondebokken worden gevonden. De suiker was prima en prima op tijd, het weer was goed en de omstandigheden voor een goede inwintering puik als nooit tevoren.

Al hebben de bijen, naar onze smaak, wat teveel gelegenheid gehad daarna nog uit te vliegen, ze gaan — als de koude dagen komen — schoon de winter in en kunnen het dus een tijdje uithouden, voordat het nodig is, dat ze zich gaan reinigen.

De Imker rest nu niet anders, dan ervoor te zorgen, dat de winterzit zo rustig mogelijk is.

Zo nu en dan leest men wel eens merkwaardige dingen, zo b.v. van die over een Russische Imker, Eugene Aretev, die „de bijen naar zijn hand zet“. Deze collega zou meer nieuwigheden „in het leven der bijen“ hebben ingevoerd, dan alle andere bijdeskundigen in de loop der eeuwen tezamen! Hij heet — volgens krantenberichten — de constructie van bijenkorven en het transport van korven of kasten radicaal gewijzigd. Hij heet bij de bijen kunstmatige bevruchting toegepast, vastgesteld, dat de werkbijen niet genoeg werken en methoden uitgevonden, waardoor hun noningproductie belangrijk wordt verhoogd. Per seizoen kan hij 7 tot 10 nieuwe volken krijgen van 1 volk. Hij heet gevitaminiseerde honing, (honing bevat geen aanwijsbare vitaminen. Red.) door zijn bijen met vruchtensappen inplaats van met nectar te voeden en medicinale honing, die volmaakt geconserveerde klierextracten en andere geneesmiddelen bevat. De geneesheren zouden hiervan veel verwachten. Aretev zou zelfs voor zijn proeven de Stalinprijs hebben verkregen.

Een grote ontdekking was, dat bijen in korven of op transport geen ventilatie nodig hebben. De woningen waren altijd zo geconstrueerd geweest, dat de bijen een maximale ventilatie genoten, omdat men meende, dat zij veel zuurstof gebruikten. Aretev bestudeerde hoe wijde bijen het ventilatieprobleem oplosten en constateerde, dat zij handelden als hadden zij tot beginnel: hoe minder hoe beter.

Toen hij bijenvolken van Zuid-Rusland naar het Noorden moest vervoeren, nam hij zo goed als luchtdichte kassen mee; de bijen bleven niet alleen in leven, doch de sterfte liep gedurende het transport terug, tot nagenoeg nihil.

Door kunstmatige bevruchting teelde hij bijen, die twee tot driemaal zoveel honing produceerden als gewone bijen en hij zou met een heel nieuw geslacht bijen voor de dag komen, dat alle andere soorten voorgoed verouderd zou maken. Deze gegevens ontlenen wij aan het Algemeen Dagblad van 27 September, dat eindigt met de mededeling, dat dit slechts een klein deel is van zijn werk, doch dat hij nog geen bijen geteeld heeft, die niet steken.

Dan is dhr. Burleigh in New Jersey volgens de Linie van 31 Jan. 1947 gelukkiger. Hem is dit nl. wel gelukt en behaalde volgens dit blad een buitengewoon interessant resultaat. De honing welke deze bijen in hun korven vergaren verschilt in geen enkel opzicht van de angeldragers.

En dan verder van die ondeugende bijen, die kans gezien hebben — ondanks het gebruik van de flitspuit niet minder dan 350 kg droge suiker op te peuzelen van een grossier in Groesbeek. Daarmede zullen niet minder dan 50 bijenvolken hun gehele winterprovisie hebben kunnen dekken.

Maar hoe het mogelijk is, dat de met flit bewerkte bijen zoveel droge suiker mee naar huis brachten, vertelt de geschiedenis niet en we zijn zo vrij om dit verhaal met een korreltje zout te nemen.

En dan zijn we nog zo bang voor de bespuitingen van onze oortgewassen. Wat zouden onze imkers denken van deze slagzin: „Zet de flitspuit er op en het regent honing!”

De bovengenoemde hoeveelheid door bijen wegge- werkte suiker lijkt dus wel wat erg veel, maar een feit is het, dat gedurende het afgelopen najaar het gedrag van de bijen anders is geweest, dan in andere jaren. Zij bezochten zelfs de huiskamer en volgden in vele gevallen het voorbeeld van de wespen, door van Uw kopje thee te snoepen, sap van vruchten te verzamelen en veel van die onregelmatigheden in het leven van de bijen meer.

Als er een jaar is, dat ons de bewijzen geleverd heeft, dat men met de bijen moet reizen om honing te krijgen, dan is het wel het jaar 1947.

De heide heeft het maar op enkele plaatsen gedaan en wie andere drachten heeft opgezocht, b.v. Zeeaster,

heeft een goede kans gemaakt.

Hier in Amersfoort hebben de Imkers het niet verder kunnen brengen, dan een kleine hoeveelheid honing van de zomergewassen, linde en klaver, waarvan de laatstgenoemde drachtplant niet in Amersfoort voorkomt, maar kilometers ver te vinden is. Ook op Vuilboom is wat gewonnen, maar die is hier tijdens de hongerwinter naarstig gekapt voor brandhout.

Overigens hebben we wel een bijzonder jaar beleefd. Een mereipaar nestelde tot twee keer toe in onze blauwe regen; een keer had ze een nest met jongen in Juli en een keer vlogen de jongen eerst half September uit. Peren droegen bij een bewoner van Amersfoort tweemaal. Wie goed op zijn bijen let, zal dit jaar ook wel bijzonderheden hebben aangetroffen, maar daarover misschien een volgende keer.

RED.

Dr L. PEETERS S.J.

RATEN

Evenals kasten zijn er ook raten van allerlei afmeting en vorm, tot zelfs van trapezium, zes- en zevenhoek. De eerste hebben mij uitstekend voldaan. Over de zeshoekige en dus over een zesnoekige kast heb ik onderhandeld in '34. In de natuur heeft het broednest de vorm van een bol, dus op de raat die van een cirkel. De zeshoek benadert de cirkel het meest en daarom werd deze vorm gekozen. De „wonderkast” (zie Maandblad Juli '46, blz. 3) is dus geen splinternieuwe vinding. Op mijn vraag aan de Franse uitvinder, hoe de moer het binnengaan van de honingkamer te beletten, en hoe bij het inwinteren te voeren, kreeg ik ten antwoord, dat deze zomer van '34 de moer in alle kasten de honingkamer in gebruik genomen had, maar bij het slingeren waren ze alle weer beneden en de ramen bijna zonder broed. Ter inwintering liet hij elk volk 12 kg honing behouden. Voeren was dus niet nodig. Dit openhartig antwoord ontnam mij alle lust tot aanschaffing.

Maar groot of klein en van welke vorm ook, de imker heeft kunstraat nodig, die hij in 't raam bevestigen moet. In plaats van kunstraat zou ik liever met de Viamingen 't woord „waswafel” gebruiken en doe het meteen in dit artikel en er buiten. De Vlaamse imkers spreken door elkaar van waswafel en wafelwas. Het laatste vind ik onjuist. Wafelwas doet op de was, waarvan de wafel gemaakt wordt. Het zou b.v. ook paraffine kunnen zijn. De proeven daarmee hebben echter niet bevredigd. Waarom dan waswafel of, omdat wij toch weten, waarover het gaat, eenvoudig: wafel. Niet uit afkeer tegen het woord kunst, waaraan sommigen een hekel hebben. Wij kennen toch ook kunstarmen, kunstmest, kunsthoning, zelfs kunstheihoning, zoals in een krant-advertentie aangeboden werd. Wat wij kunstraat noemen, is geen raat, maar het begin ervan, een wasplaat met de

indruk der celbodems; de „Mittelwand” onzer oostelijke burens, de „foundation”, grondslag van Engelsen en Amerikanen enz. Bij een raat zijn de cellen kant en klaar. Echte wafels hebben de opstaande wand der vakjes wel wat hoger dan onze waswafels, maar veel verschil bestaat er toch niet, afgezien natuurlijk van de vorm. Daarenboven, wij moeten de naam kunstraat bewaren voor de echte, al is die bij onze imkers bijna of misschien zelfs geheel onbekend. Daarom zond ik een proefstuk naar Assen. Hij verschilt van byenraat alleen hierdoor, dat mensen en niet bijen hem gemaakt hebben. Klaar met de uitvinding waren de gebr. Pensieri in 1927, maar eerst in '32, na 5 proefjaren dus, brachten zij hem in de handel. Aanvankelijk was de bodem plat, maar het proefstuk, daterend van '37, had zoals de belangstellende kon zien, een bodem van 3 ruiten, evenals echte byenraat. Een verschil is nog, dat er draad in ligt en men hem zonder meer aan onder- en bovenkant kan vastbinden. Vóór de oorlog was de prijs ongeveer een cent per cm², zodat een raat van de simplexmaat om en om 73 cent kostte. Duur was hij dus niet. Het voordeel, vooral tijdens de oogst, springt in het oog. Is de honingkamer vol: in een paar minuten staat er een andere op de broedkamer, met de ramen gereed voor nieuwe vulling. Op verdere bijzonderheden ga ik niet in. Bij het gebruik hebben zij in alle opzichten voldaan. In zijn bewerking van het boek van Alphonse, „het schoonste van alle bijenboeken” (Schotman, n. 1770), noemt graaf Dr. Zappi-Recordati, destijds voorzitter van de enige bijenvereniging in Italië, deze raat van onschatbare waarde voor de imkers. Daarom stond ik er zeer verbaasd over, in L'Apicoltore d'Italia van Sept. '46 een arkeurendoordeel te lezen. Een volk zou na enige jaren zo'n kunstraat geheel afgeknaagd en er toen uitsluitend dar-

rencellen opgebouwd hebben. De 2 buurraten hadden enkel werkstercellen. Bij degene, die het antwoord op de vraag naar de oorzaak er van geeft, weigerden de bijen honing in zo'n kunstraat te brengen, ofschoon hij in 't midden hing en de bijen altijd de honing het eerst in het middenraam brengen. Het antwoord komt in 't kort hierop neer: de mens kan de bijen dwingen zich tijdelijk aan zijn overmacht te onderwerpen — in dit geval de kunstraat te gebruiken — maar vroeg of laat weten zij zo'n kunstraat volle recht te laten weervaren: ruimen de kunstraat op, zoals alles wat tegen de natuur is. Dit slot zegt genoeg. Daarom deze raat meer tegen de natuur zou zijn dan een wafel, is mij een raadsel. Waarom merken de bijen dat tegennatuurlijke pas, nadat zij er jaren lang broed in gekweekt hadden? Zou het hun dan nog wel mogelijk zijn er iets tegennatuurlijks aan te ontdekken? Ik hoop voor alle imkers, dat Mees, Herentals bij Antwerpen, er spoedig in slagen moge, de Pensieri-kunstraat weer te kunnen leveren. De klacht er over behoort tot dezelfde soort als die over de was-aluminium-wafel. Als het misloopt, heeft de raat het gedaan, de imker zelf treft geen schuld, evenmin als na een winter bij het doodzijn van enige of zelfs alle volken. Dan krijgt de suiker het op zijn geweten.

Toen ik in het begin van mijn bijenhouderstijd een handelaar vroeg om was-aluminium-wafels en wat hij er van dacht, kreeg ik te lezen, dat hij er geen leveren kon. Zij hoorden niet thuis in de kast, maar op de byenrommelzolder. Ik liet mij door dit antwoord echter niet afschrikken en het gekrukte mij ten slotte ze in Frankrijk te kopen. Jarenlang heb ik geen andere raten gehad en zodra mogelijk begin ik er weer mee. Er zijn bezwaren tegen, maar die hebben waswafels even goed. Als een volk die op een ongeschikte tijd krijgt, bouwt het er ook niet aan of slecht. Hangen of staan zij te kort bijeen, dan metselen de bijen ze aan elkaar vast; te grote afstanden vullen ze op met warbouw. Datzelfde gebeurt met de was-aluminium-wafels. Zij knagen de was er af, bou-

wen er mee tussen de raten en laten de imker met de kale, blinkende plaat zitten. Laat een zwerm werken op niet meer wafels dan hij kan bezetten, hij verandert ze in raten zonder fout, even goed als waswafels. (Zie Schotman, plaat IX). De zelfde prachtraten bezorgen ons de bijen, wanneer zij bij mooi weer volop halen van de fruitbomen. Nog groter verbazing dan die over de veroordeling van de kunststraat beving mij, toen ik las, wat in „The Bee World”, Nov. '38, blz. 128, er over geschreven stond. Dr. Abushady, een Egyptisch geneesheer, thans wonend in New-York en in „Gleanings in Bee Culture” geregeld schrijvend over bijen, de stichter van „The Bee World”, heeft in de eerste jaren van zijn tijdschrift getracht de aluminiumwafels in gebruik te brengen bij de Engelse imkers, maar vergeefs. In het Septembernummer '38 (en een voorafgaand) van de „Scottish Beekeeper” heeft hij die poging herhaald. Daartegen trekt de redactrice van de „The Bee World”, Miss Betts, van leer; o.a. aldus: „Wij beschouwen de aluminiumwafel als een van die uitvindingen, waarmee alleen de halfgare amateur zich bezighoudt. Het is een prachtvoorbeeld van de kwade gewoonte, om het leven (onder het slagwoord van „vooruitgang”) ingewikkeld te willen maken, wat zo verderfelijk is in elke werkkring. Wij willen wel aannemen, dat hij in landen, door de wasmot geteisterd, van nut kan zijn, maar in de gematigde luchtstreek is hij in 't geheel niet op zijn plaats. Daar kan Abushady het mee doen (anderen en ik met hen eveneens). Ik wil niet alle 10 voordelen, die Abushady schijnt te noemen, voor mijn rekening nemen, maar nog minder, wat daar tegen ingebracht wordt. Tegen voordeel 1, dat zij onbeperkt lang meegaan, lezen wij: verre van daar. Want zij worden gemakkelijk beschadigd en de bijen kunnen ze niet herstellen, zoals een gewone raat. Mijn antwoord hierop is: van grote broosheid heb ik niets gemerkt. Als zij op een of andere wijze geleden hebben of door de bijen afgeknaagd zijn, strijk dan met een borstel vloeibare was over die plekken: de bijen bouwen er gewone cellen op. Van voordeel 5: de mot tast ze niet aan, zegt Miss Betts: zeker, maar voor een ervaren imker is dat in een gematigd klimaat van geringe betekenis. Ik meen te mogen betwijfelen, of velen in het gematigd klimaat van Nederland het daarmee eens zullen zijn. Als je naar de motten geen kijken hebt en in de zomer niet om de 14 dagen of minstens eens per maand een stuk zwavel te verbranden hebt, om de niet in gebruik zijnde raten van de mottenlarven vrij te houden of er van te verlossen, dan lijkt mij dat toch een niet te versmaden voordeel. Deze raten nog zag ik bij een imker(?) 3 honingkamers met grote simplexraten, die volkomen door de wasmotlarven vernield waren. Zou

bij uitsluitend gebruik van aluminiumraten de wasmot niet uitsterven? En de korven dan? Ik heb er enige jaren geleden een aange troffen bij een amateur, waarin meer motten huisden dan bijen; van de raten was zo goed als niets meer over. De volken waren ziek, werd geklaagd!

Ik kan dat ongunstig oordeel alleen verklaren door aan te nemen, dat in Engeland geen behoorlijke proeven genomen zijn, of dat de imkers wafels gebruikten met te weinig was op het aluminium. Dergelijke wafels heb ik ook ontvangen van een firma uit Frankrijk, nadat de eerste, die ze mij leverde, geen imkersbenodigdheden meer fabriceerde. Ik weersta de bekoring om hier aan te halen, wat Miss Betts schrijft in het November-nummer van „The Bee World” 1940, blz. 102, 2de kolom, ofschoon het in hoge mate toepasselijk is op het geschrevene in '38.

Een krachtig pleidooi voor het gebruik van aluminium-wafels „la cire Atlas”, zoals de Franse term luidt, houdt R. Boiteux, Professor Agrégé des Sciences Naturelles, in het Maartnummer van „La Gazette Apicole”. Als voorwaarde voor een goed uitbouwen eist hij: sterke volken en sterke dracht, of op zijn minst, dat er iets te halen valt. Een zwerm en sterk voeren bij gebrek aan dracht, noemt hij niet. Wat ik ondervond: blootgeknaagde plekken op de wafel, verhielp hij eveneens door ze te bestrijken met gesmolten was: in een goed honigjaar volledig herstel! „Ce fut rapidement succès complet!” Ook onaantastbaarheid door de wasmot: het „mothproof”-zijn van Miss Betts, trok zijn aandacht en merkwaardigerwijze schrijft hij zich de eer toe, het eerst van allen dit ontdekt te hebben. Voor Frankrijk moge dat waar zijn. „The Bee World” van '38 kan hem leren, dat anderen hem reeds meer dan 10 jaren geleden die eer afgesnoept hebben. Boiteux geeft evenals Françon een staaltje van verwaarlozing van wat het buitenland schrijft en vindt. Jarenlang lagen of hingen bij mij bebroede en onbebroede aluminiumraten zonder de minste beschutting in werkhuis of op zolder. Eén of een paar cellen werden wel eens doorgeknaagd of besponnen, maar daarmee hadden de larven er genoeg van. Niemand zal dan ook aan de twee tentoongestelde raten in Assen een spoor van wasmotwerk gezien hebben.

Aan het weerstandsvermogen tegen breuk valt niet te twijfelen. Maar daarvoor vrees ik bij mijn gewone raten ook niet. Ik span nl. de draden als volgt: aan weerskanten een draad evenwijdig met de zijlat op een afstand van 2 cm. Tussen deze 2 draden zes in schuine richting (zigzag). Door boven- en onderlat sloeg ik sigarenkistspijkertjes en boog het doorstekende gedeelte (zoals Schotman dat ook beschrijft, n. 286) om tot een oogje, waar de draad doorheengaait. Thans boor ik gaatjes van 3 mm middellijn door

boven- en onderlat en sla daar tegenover dwars door de lat (alle latten zijn 25 x 8 mm) een kleine spijker, zó dat hij het gaatje in tweeën deelt. Over dat spijkertje komt de draad, die nu overal zuiver in een vlak ligt. Het kost meer tijd dan andere wijzen van spannen, maar zo lang het raam duurt, heb ik er niet meer naar te kijken en bij het schoonmaken van de ramen is er niets, wat hindert. Vroeger spande ik allé draden evenwijdig, maar een imker-timmerman-aannemer, gaf mij de raad ze schuin te spannen. Dan trekken de draden het raam niet scheluw bij het spannen. Dus niet om het afglijden van de wafel te verhinderen, zoals in Engelse en Amerikaanse advertenties voor wafels met draad er in te lezen staat en Schotman (n. 287) eveneens zegt. Heeft iemand dat afglijden ooit waargenomen? Ik geloof er niets van. Wel is een ander voordeel van het schuinspannen, dat de wafel over een groter afstand verankerd ligt dan bij het rechtspannen. Afglijden kan de wafel bij mij onmogelijk, omdat hij rust op de onderlat, volgens de raad van Zander. In „Zeitgemässe Bienenzucht” I, blz. 20, zegt hij: „Wie ook onderaan heel en al uitgebouwde raten wil hebben en geen darrenbroed, laat de wafel op de onderlat rusten en smelt hem met was er aan vast”. Het is voor mij onbegrijpelijk, hoe Schotman kan schrijven in n. 287: „verticaal gespannen draad biedt weinig houvast aan de raat”. Bij mij heeft nooit een wafel losgelaten, noch bij het evenwijdig, noch bij het schuinspannen der draden. Zander laat alle draden evenwijdig met de zijlaten spannen. Sinds ik diens raad volg, bouwen de bijen de wafels uit tot aan alle latten. Ik stoort mij echter niet aan zijn andere raad, die alle boeken en tijdschriften eveneens geven, nl. dat de wafel ½ cm van de zijlaten en volgens sommigen 1 cm van de bovenlat verwijderd moet blijven. Als reden voor die afstanden lezen wij, dat door de warmte in de bijenwoning de wafel uitzet, bol gaat staan enz. Hier hebben wij een sprekend voorbeeld van wat Sklenar zegt, dat, wanneer een boek of tijdschrift iets voorschrijft, later verschijnende het overnemen en als een onomstotelijke waarheid laten gelden. Voor enige jaren schreef een imker, zonder zijn naam te noemen, in „Der Deutsche Imkerführer”, aan dat uitzetten te twijfelen. Stoffen zetten pas uit, als zij smelten (wie de draden electrisch in de wafel vastsmelt, weet, dat dit onjuist is) en daarom moest eens onderzocht worden, of de wafel bij het bouwen nu werkelijk uitzet. Toen ik na de bevrijding hier in huis terugkeerde — wij waren er door onze „vrienden” uit verdreven — heb ik aan zijn verlangen voldaan. Twee wafels (Freudensteinsmaat 322 x 184) werden volkomen aan elkaar gelijk gemaakt, nauwkeurig gemeten en hun omtrek getekend. De ene bleef een paar uren op een temperatuur van 42°, de an-

dere op een van 5° onder nul. Daarna werd de laatste snel op de eerste gelegd. Geen millimeter verschil te zien: beide wafels pasten nog zuiver in de getekende ontrek; de maten waren dezelfde gebleven.

Als een wafel dus niet uitzet bij 42°, zal hij het toch ook wel niet doen bij 35°, de bouwtemperatuur. Als er bochten aan wafel of raat bij het bouwen optreden, moeten er andere oorzaken in het spel zijn, b.v. om er maar een te noemen: het niet strak, doch gebogen staan der draden. Na deze proef snijd ik de wafels zó, dat zij juist in het raam passen. Een kleine speling hebben zij natuurlijk: anders zijn ze niet vlak tussen de latten te krijgen. Van bol staan of wat ook heb ik nog niets gemerkt, ofschoon ik al heel wat wafels heb laten uitbouwen; elk volk krijgt tijdens de fruitbloei 2 tot zelfs 4 wafels. Op de vraag in „Schweizerische Bienenzeitung“ Jan. '47, of wafels de boven- of onderlat moeten raken, is in het Februari-nummer één antwoord voor het eerste, drie voor het tweede. Tegen deze 3 verzet zich Messerli in het Maart-nummer. Vroeger liet hij de wafels

rusten op de onderlat en kreeg zo prachtig uitgebouwde raten, maar sterke volken beten er gaten in boven de onderlat. Als dat gebeurt, is het dan zo erg? Wordt de wafel boven vastgehecht, dan blijft er onderaan over de hele lengte een grote ruimte tussen raat en lat leeg, of de bijen vullen ze met darrenraat! „Sommige raten krijgen bij dat vastzetten op de onderlat een kleine, nauwelijks zichtbare uitbuiging“. Op zo'n nauwelijks zichtbare werveling zullen de cellen dan ook wel nauwelijks zichtbaar, ja in 't geheel niet van de andere afwijken. Het slot van zijn antwoord doet de deur dicht. „Derhalve niet tegen de natuur ingaan en de wafel niet op de onderlat zetten“. Welke waarde wij zijn antwoord moeten toekennen, blijkt ook uit een en ander over beschimmelde raten. Die mogen, al zijn ze maar even grijs getint, niet meer gebruikt worden; zij moeten de wassmelter in. Waarom? De bijen hebben veel te veel werk met schoonmaken en de moeder legt er toch niet meer in!

Over wafels voor grootcellige raten wil ik kort zijn. Mijn eigen onderzoekingen konden niet doorgaan,

omdat ik reeds tijdens de bezetting geen grootcellige wafels meer krijgen kon. De tong- en borststukmeter kregen dus weinig te doen. Zonder deze valt er van toename in grootte van beide delen niets waar te nemen. Ik stel mij daarom tevreden met 't antwoord, dat Morgenthaller in het Meinummer van „Schweizerische Bienenzeitung“ geeft. Het vraagstuk: — grotere cellen — grotere bijen — groter honingopbrengst is volgens Lindner (schrijver van Heft 15) nog niet bewezen. Dit oordeel maakt de Meyer, voortzetter van Baudoux's werk, die sinds 14 jaar al zijn volken heeft zitten op raten met 640 cellen, tot het zijne. (Gewone raten hebben 854 cellen per dm²; 427 aan elke kant van de raat). Zijn uitspraak in een brief aan Morgenthaller zal wel ieder, die met grootcellige raat gewerkt heeft, met deze aanvaarden: „Het grote-cellen-vraagstuk verlangt en verdient een wetenschappelijk onderzoek“. Moge het Instituut, dat onze vereniging in haar gouden jubelaar gaat oprichten, hieraan met goede uitslag meewerken.

Het werk van de Kring Groningen

A. S. PLANTING

Een paar van onze bestuursleden hebben in het Groentje al eens een en ander verteld van het werk, dat sedert het tot stand komen van de Kring in de provincie Groningen is verricht. De heer Sportel deed mededeling van de eerste Groninger bijenmarkt en de eerste Groninger imkersdag, die beide als zeer geslaagd kunnen worden beschouwd en ongetwijfeld door meerdere zullen worden gevolgd. In het September-nummer gaf de heer Siebering een overzicht van de resultaten der regionale drachtwaarnemingen. Dat werk trok ook buiten de provincie nog al de aandacht; ook elders denkt men er aan zoiets op te zetten. Het verdient daarom zeer zeker aanbeveling er hier nog iets meer van te vertellen en eens kort uiteen te zetten, hoe we hier in Groningen werkten en wat we hopen te bereiken.

We hebben pogingen gedaan in elk van de 25 Groninger afdelingen minstens één waarnemer te vinden. Tot dusver is ons dat nog niet gelukt, meestal stuitte het af op het ontbreken van een bruikbare bascule. Het eerste jaar hebben we van de waarnemers waarschijnlijk ook wel wat te veel gevraagd: ze moesten niet alleen op een bepaald uur in de morgen en avond het gewicht van het volk op de bascule vaststellen en noteren, maar bovendien notities maken betreffende de temperatuur (maximum en minimum), neerslag, windrichting en windkracht, bewolking enz. Het tweede jaar hebben we de zaak in sterke mate vereenvoudigd: al die weerkundige waarnemingen hebben we afgeschaft. De directeur van het K.N.M.I. te De Bilt is nl. gaarne bereid ons die te verstrekken; overal in de provincie zitten z'n waarnemers, die over meer routine en betere instrumenten beschikken. Met een enkele korte notitie betreffende het weer wordt thans volstaan, b.v. regen, warm en zonnig, koude N.-wind, zwaar bewolkt enz. En slechts éénmaal per etmaal wordt het gewicht van 't basculevolk genoteerd, op een willekeurig maar wel vast uur. De een past het 't best in de avond, de ander 's morgens voor hij naar 't werk gaat, een derde in de middagpauze; het doet alles weinig ter zake, als 't maar om de 24 uur gebeurt. Van veel belang is natuurlijk zo nauwkeurig

mogelijk de drachtplanten te vermelden. Een enigszins geroutineerd Imker, die z'n ogen de kost geeft, heeft daar in de meeste gevallen niet al te veel moeite mee: de kleur van 't stuifmeel en de bloemenweide in de omgeving verraden het wel. In gevallen van twijfel kunnen we ons wenden tot Dr. de Boer, de directeur van de Provinciale Keuringsdienst, die veel ervaring heeft in het determineren van stuifmeel.

Het eerste jaar meenden we te moeten aanvangen op 1 April en het onderzoek voort te zetten tot 1 October, doch de ervaring leerde ons spoedig, dat we die periode konden bekorten tot 4 maanden: Mei, Juni, Juli en Augustus; buiten die tijd wordt er toch praktisch nergens iets van betekenis gewonnen en zolang men voert is gewin veel moeilijker te constateren.

Het doel van deze actie is een zo volledig mogelijk overzicht van de drachtgebieden in de provincie te krijgen. Over enige jaren moeten we kunnen zeggen: in die gemeenten is in Mei de beste dracht op 't koolzaad, in dat gedeelte honigt de linde het best, in die hoek geeft de witte zaadklaver de meeste honing en op een vierde plaats verbouwen de boeren veel mosterdzaad, radijs of zaadkool. Tegen Imkers, die met hun tijd meegaan, behoeven we niet te zeggen, dat reizen de enige kans op een zo groot mogelijke oogst geeft. Maar ieder, die reist, weet ook, dat reizen nog al duur is tegenwoordig. Men wil graag iets terug zien van de onkosten, die men voor transport besteedt, waarom het noodzakelijk is, dat men de beste drachtgebieden kent. En niet alleen in de eigen provincie, doch op z'n minst ook in de aangrenzende, beter nog in het gehele land. In Augustus van dit jaar hebben heel velen tot hun schade ondervonden, dat de heide, waar hun bijen deze keer stonden, niet honingde, terwijl collega's, die een ander plekje hadden opgezocht, best tevreden waren. De slechte heidevelden (als regel zijn ze alle jaren slecht) moeten met de vinger aangewezen kunnen worden; als zwarte plekken moeten ze op de drachtkaart van Nederland worden aangegeven.

Daarom is het noodzakelijk, dat iedere provincie, dat iedere kring een dergelijke actie op touw zet. Als we doorzetten, kunnen we over enige jaren gezamenlijk

een vrij volledig overzicht samenstellen.

Op nog een andere actie van de Kring Groningen willen we even de aandacht vestigen. Ook hier zijn we er van overtuigd, dat verbetering van ons bijenras noodzakelijk is. Ook wij hebben daarom de eerste stap gezet op het pad naar een rationele koninginnteelt. Maar we doen het een beetje voorzichtig aan, tot dusver hebben we slechts oriënterende proeven genomen. Nu het werk van de officiële Koninginneteeltvereniging op de Afsluitdijk als mislukt is te beschouwen, krijgt dat van ons zoveel te meer waarde. We hebben in de afgelopen zomer een achttal bevruchtungskastjes met jonge, onbevruchte moeren en zonder darren op Schiermonnikoog geplaatst. Ze stonden daar mooi beschut op een rustig plekje, onder voortdurend toezicht. Toen ze na plm. 4 weken werden gecontroleerd, bleek niet

één van de acht een bevruchte koningin te hebben, een paar waren verloren gegaan, de rest was darrenbroedig. Daarmee was dus aangetoond, dat Schiermonnikoog een gunstige gelegenheid biedt voor het koninginnteeltwerk; zeer zeker is het de enige plaats in ons land, die daarvoor in aanmerking komt. Bijen worden er niet gehouden, de afstand van de vaste wal is te groot om door darren te worden bevolgen.

Aanstaande jaar moet nu de volgende stap gedaan worden: er dienen een paar uitblinkende darrenvolken te worden geplaatst, waarbij dan de bevruchtungskastjes kunnen worden gedeponeerd. In de volgende Kringvergadering moet deze aangelegenheid nader besproken worden.

Paterswolde, Oct. 1947.

Dennedracht in Noorwegen 1945

Op verschillende plaatsen in Ostland was er in de herfst van 1945 een uitgesproken dennedracht. Reeds op 8 Juli zag ik, dat er grote hoeveelheden op vele dennen bij Meheia aanwezig was — het waren grote waterheldere druppels met een sterk zoete smaak op de dennenaalden en de onderste takken. Bij nader onderzoek bleek het, dat de twijgen vol zaten met donkere luizen juist vlak voor de jonge eenjarige scheuten. Hun plaats op de takken toonde aan, dat zij geboren waren uit overwinterde eitjes en zo juist hun werkzaamheid waren begonnen. Toen wij naar Meheia met onze bijen reisden werd ons weegschaalvolk toevallig geplaatst in een dennebos en dit volk vloog uitsluitend op dennenhoning gedurende een paar weken. Daar hadden wij een mooie kans om van nabij de dennedracht te bestuderen. Bij de andere bijenstanden, die minder dan 1 kilometer van ons verwijderd waren, was het niet zo overvloedig, want er was minder bos in de buurt van deze standen, maar een zekere dennedracht bleek dat jaar overal voor te komen. Van de 4e Augustus af werd er ook van de sparren gehaald, doch zeer weinig.

Het volk op de weegschaal vloog bijna uitsluitend op de dennen en niet op de hei. Maar het andere volk dat in de nabijheid stond, vloog het meeste op de hei. Het is zeer gemakkelijk te zien waar de bijen op halen. Vliegen zij op de hei, dan komt een groot gedeelte van de bijen terug met het typisch bruin-gekleurde hei-stuifmeel aan de poten, vooral in de voormiddag, terwijl zij, die op de dennen halen zonder stuifmeel naar huis komen.

Bovendien ziet men, dat de bijen, die op de dennen vliegen donker en blank(?) zijn en dat roer in meerdere of mindere mate voorkomt. Wat zou de oorzaak hiervan kunnen zijn en hoe komt het, dat het weegschaalvolk op de dennen haalde, terwijl het andere op de hei vloog? Verschil van plaats kan het niet zijn. Bij nadere onderzoek bleek, dat het bijenras een daadwerkelijke rol speelde. Krainers en Italianen vlogen vlijtig op de dennen, terwijl de bruine en Kaukasische bijen het meest op de hei vlogen en ik neem aan, dat wij hier voor bepaalde ras-eigenschappen staan. De bruine bijen zijn bekend voor hun vlijtig bezoek aan de hei en het is even waar, dat de Italianen het op de hei minder goed doen. Het is interessant om op te merken, dat de dennedracht het beste is in de ochtend. De bijen beginnen zeer vroeg te halen en reeds om 8 uur vm. kan men constateren, dat het volk in gewicht is toegenomen sinds de avond te voren. Voor de dracht op de hei en de andere bloemen begint de vlucht later en het volk daalt in gewicht tot laat in de voormiddag, nadat de bijen uitgevlogen zijn. Het is niet opgehelderd waarom de dennedracht het beste in de ochtend is. Maar het is opmerkelijk, dat het suikergehalte in het sap van de boom het hoogste is gedurende de nacht en dat de luizen dan de meeste bladhoning produceren. Men hoort duidelijk een sterk gegons van bijen in de ochtend, dat afneemt naarmate de dag voortschrijdt. In

zijn belangrijk werk over het ontstaan van dennenhoning (Die Entstehung des Tannenhonigs) is E. Geinitz van mening, dat het niet de gewone luizen zijn, die grote hoeveelheden bladhoning produceren. Het zijn zekere soorten van het geslacht Lachnus, die op de dennebomen voorkomen. Gedurende de zomer worden er verschillende generaties geboren, indien de omstandigheden gunstig zijn en de jonge generaties trekken naar de jonge dennescheuten alwaar zij het sap opzuigen. Tegelijkertijd verplaatsen zij zich naar de top van de boom en men kan zien, dat de dracht zich verschuift van de onderste takken naar boven tot aan de top in verloop van enkele weken. Het waren ideale omstandigheden voor de ontwikkeling der bladluizen in die zomer. Zij ontwikkelen zich het beste, wanneer het gedurende een lange tijd warm en droog is. De dennedracht op Meheia eindigde 10 Augustus na enkele regendagen. Daarna vlogen de bijen uitsluitend op de hei. De dennenhoning, die men in Midden-Europa oogst is zo zwart als teer en gewoonlijk zeer taai. Zij is hoofdzakelijk afkomstig van witte dennen en lariksen. De dennenhoning, die wij oogstten dit jaar, was zo helder als klaverhoning en helemaal niet taai. De smaak was niet bepaald typisch en vermengd met heihoning, uitstekend.

Veel wijst er op, dat wij in deze streken vroeger gemengde dennen- en heihoning hadden, maar nooit was de dennedracht zo groot geweest als in dat jaar.

M. REGOUT, Vert. (uit Bitidningen).
ROLF LUNDER (uit Birghteren).

Ingezonden

EEFDE, 13 Sept. 1947.

Geachte Heer Joustra,

Wilt U eens voor de Imkers informeren hoeveel omzetbelasting verschuldigd is na 1 Juli 1947, bij levering rechtstreeks aan particulieren.

2e. Hoeveel omzetbelasting verschuldigd is op honing, die opgekocht is en daarna aan particulieren geleverd?

Het antwoord zal ik gaarne in het maandblad zien staan, daar het alle imkers aangaat.

Tevens wilde ik van deze gelegenheid gebruik maken, om een compliment te maken aan de Vereniging voor de prachtige regeling, die getroffen is inzake verzekering van de bijenvolken enz. Dit is vooral voor de beroeps-imkers van zeer veel belang.

Hoogachtend,

J. C. VERSCHOOR,
Bijenpark, Eefde.

ANTWOORD: Sedert 1 Juli 1947 is het Besluit Omzetbelasting 1947 belangrijk gewijzigd. Voor de imkers is het er niet voordeliger op geworden. De tot dusver bestaande verminderingen van percentages voor de producten van landbouwers en veehouders, waaronder ook de imkers vielen, zijn opgeheven. (Vervolg pag. 7)

Officiële Mededelingen

HERINNERINGSPLAQUETTES

Aan elke afgevaardigde ter Algemene Vergadering werd een herinneringsplaque met meegegeven voor zijn aandeel (dus niet voor privé-bezit).

Deze plaquettes blijven het eigendom van de afdeling en worden tot het archief.

Aan de niet op de Algemene Vergadering vertegenwoordigde afdelingen en aan de enkelingen, die bij het uitreiken niet meer aanwezig was, worden of zijn de plaquettes gezonden.

TABAK

Met de tabak is het een vervelende geschiedenis. De aflevering heeft door de fabrieken met zeer grote tussenruimte en bij kleine hoeveelheden plaats, ondanks herhaaldelijk verzoek aan het Rijksbureau de fabrieken voortgang te doen maken.

Verschillende afdelingen hebben dus nog geen tabak ontvangen; zij krijgen deze zodra de tabak in de afdelingen is aangekomen. Enige ongerustheid behoeft echter niet te bestaan. Als er geen tabak meer mocht komen, wordt natuurlijk het reeds betaalde geld teruggezonden.

DE ALGEMENE VERGADERING.....

ging accoord met het voorstel van het Hoofdbestuur met ingang van 1 Januari 1948 al onze leden een gratis verzekering aan te bieden voor brand, diefstal en verlies van hun bijenvolken en ook wegens schade welke de bijen aan derden berokkenen.

Wij hopen binnenkort de volledige tekst van de verzekering in ons Maandschrift op te nemen.

Eveneens werd goedgevonden, dat, beginnende met 1948, aan elk lid een gratis zakkalender — speciaal voor imkers — zou ontvangen.

Onze leden zullen deze meevallertjes weten te waarderen. Het is echter noodzakelijk, dat men zijn lidmaatschapskaart 1948 trouw bewaart; ze kan te pas komen.

VOORSTELLEN ALGEMENE VERGADERING 1948.

Volgens art. 29 van het Huishoudelijk Reglement der Vereniging, hebben de Afdelingen het recht voorstellen te doen aan de Algemene Vergadering. Deze voorstellen moeten echter vóór 10 December bij het Hoofdbestuur zijn binnengekomen. Zij worden op de agenda geplaatst zodra zij door vijf of meer afdelingen worden gesteund.

RECTIFICATIE

De aandachtige lezer zal wel bemerkt hebben, dat in het artikel „Hoe en wat zien de bijen“, de schets van de ogen op pagina 11 en 12 Jubileumnummer (fig. 3 en 4) verwisseld moeten worden.

Doordat we niet in het bezit waren van een foto van wijlen Mr. F. A. Ebbinge Wubben, is deze niet als Voorzitter genoemd. Deze was echter Voorzitter van 1936 tot 1937.

Ten slotte delen we nog mede, dat onder de foto van wijlen Mr. dr. A. v. d. Flier het kruisteken is weggevallen.

RED.

BERICHT AAN BELANGHEBBENDEN

Medegedeeld wordt, dat de nummers van het Maandschrift 1 t.m. 9 1947 niet meer verkrijgbaar zijn.

BINNENKORT.....

worden ledenlijsten, lidmaatschapskaarten, almanaken en formulieren jaarverslag verzonden.

Wij maken onze afdelingssecretarissen er op attent, dat de niet-gebruikte almanakken dienen te worden teruggezonden, daar zij het eigendom zijn van de Vereniging.

Wij verzoeken onze afdelingsbestuurders 2 ledenlijst-

ten en het quotum (f 2.50 per lid) vóór 1 Januari 1948 ons te doen toekomen met het oog op de op die datum ingaande gratis verzekering. Het is ook voorschift.

Verslagen rekening en verantwoording enz. cursussen en practische lessen bijteelt.

Aan belanghebbenden wordt verzocht ons omgaand de bovengenoemde bescheiden, inclusief kwitanties, te willen doen toekomen, zulks met het oog op de afrekening.

EXAMEN PRACTISCH IMKER

Wegens het vergevorderd seizoen zal in 1947 geen examen voor Practisch Imker meer kunnen worden aangelegd. De namen van de kandidaten blijven echter genoteerd. Behoudens nadere goedkeuring van het Hoofdbestuur zullen de examens voorjaar 1948 worden aangenomen.

Secretaris-Penningmeester-Propagandist

In zijn vergadering van 25 September benoemde het Hoofdbestuur de Heer J. G. de Koever te Assen tot Secretaris-Penningmeester-Propagandist met dien verstande, dat zijn aanstelling eerst zal ingaan op het ogenblik, dat de huidige functionaris in 's Rijks dienst zal overgaan.

ONZE JUBILEUM-PRIJSVRAAG

Het aantal inzendingen is ver beneden onze verwachtingen gebleven, slechts 223 geldige oplossingen kwamen binnen, benevens een drietal welke niet voldeden aan de gestelde eisen en dus buiten beschouwing moesten blijven.

Van die 223 zijn er 135 goed; 88 antwoorden waren niet juist. Er zijn 17 prijzen beschikbaar gesteld, zodat er onder de goede oplossers geloot moest worden. Voor een prijs kwamen bij deze lozing in aanmerking:

Een waardebon van f 30.— J. Snel te Mastenbroek.

Een waardebon van f 20.— Th. W. Polet te Soestdijk.

Voor een waardebon van f 10.— kwamen in aanmerking: F. H. de Castro te Laren, N.-H.; J. van den Top te Ede; Ir. W. Ambagtsheer te Enschede; H. van Wijk te Rhenen en Mevr. Dr. C. R. Bakker te Voorburg.

Een waardebon van f 5.— verwierven: J. Willemssen te Utrecht; J. W. de Groot te Utrecht; J. J. Brugman te Callantsoog; D. Metselaar te Kamperland; C. v. d. Sluis te Kerkwerpe; A. Nijman te Barneveld; M. M. Smitshuysen te Nijmegen; Mej. Bep Cappon te Arnhem; Mevr. J. Kleber-Bosdijk te Hilversum en Mej. J. Koning te Hoogsoeren.

De winnaars wensen wij met het behaalde succes veel geluk. Zij kunnen tegen inzending van hun bon aan het Bijenhuis te Wageningen een bestelling doen voor een waarde welke op de bon is aangegeven.

De oplossing van de prijsvraag is: „Een nationale imkers-organisatie“.

De meeste fouten werden gemaakt met betrekking tot de laatste vraag. Het is verwonderlijk hoe weinigen van de inzenders schijnen te weten, dat Eerbeek tot de oudste honing- en bijenmarkten moet worden gerekend. Er werden plaatsnamen genoemd waar nog nimmer een honing- en bijenmarkt werd gehouden.

Er waren een paar bijzonder fraai uitgevoerde goede antwoorden bij; deze inzenders krijgen het boekje: „Het Leven der Bijen“ van Dr. Minderhoud extra gezonden.

Bovendien was een van de antwoorden vergezeld van een gedicht, waarvan de beginletter van elke regel dezelfde is als de beginletter van het gevraagde woord. Dit gedicht hopen wij in een van onze volgende nummers af te drukken.

De beoordelingscommissie:

M. VAN ESSEN

A. F. H. BUINING

P. KROL

T. VAN DRIE

JOH. A. JOUSTRA

Bijgevoegd valt de levering van zelf-vervaardigde honing onder het tarief van 3 pct., indien de ontvanger ondernemer is en onder dat van 6 pct. indien de afnemer een particulier is.

Voorzover ingekochte honing aan particulieren wordt afgeleverd, is als kleinhandelaar 3 pct. omzetbelasting verschuldigd. Bij doorlevering aan ondernemers is thans steeds het tarief van 1/2 pct. verschuldigd. Men treedt aan als groothandelaar op.

Een voorstel biedt het gewijzigde besluit evenwel de inker.

De levering van zelf-geeteelde bijen aan andere imkers is thans vrijgesteld van Omzetbelasting.

VOS.

VERKIEZING LEDEN VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aangezien in de provincies Groningen, Drente en Overijssel West slechts de artredende bestuursleden candidaat gesteld zijn, worden volgens art. 17 van het Huishoudelijk Reglement de heren A. S. Planting, J. Timmermans en J. H. Schuijters verkozen verklaard.

Voor de Betuwe zijn candidaat gesteld de heren J. H. Rüger, Aast te Zuilichem en B. A. v. d. Sande te Nijmegen.

Voor Noord-Holland de heren: R. ter Brugge te Heloo (attredend) en A. Heister te Amsterdam.

Atredingen behorende tot de Groep de Betuwe kunnen hun stembijetten voor de candidaten voor die Groep vóór 17 November inleveren bij de Aigem. Secretaris.

Atredingen behorende tot de Groep Noord-Holland kunnen ze voor hun candidaten eveneens vóór 17 November bij de Aigem. Secretaris inleveren.

De daarop volgende dag, dus op 18 November, zal de opening der stemmeries plaats hebben in Hotel Wentholt te Wageningen, om 14 uur. Bij de opening der briefjes mogen de leden tegenwoordig zijn.

TREKKINGSLIJST

van de Nationale Verloting „Bijen, Bloemen en Honing“

Goedgekeurd door de Min. v. Justitie bij beschikking
d.d. 14 Mei 1947, tweede afdeling, A No. 1797

Lot Prijs	Lot Prijs	Lot Prijs	Lot Prijs	Lot Prijs	Lot Prijs
No. No.	No. No.	No. No.	No. No.	No. No.	No. No.
95 2	3832 85	6513 53	9925 126	12399 154	
213 43	3873 164	6622 88	10007 105	12427 158	
247 3	3913 66	6725 123	10019 187	12458 59	
463 5	3917 116	6761 58	10036 93	12478 194	
609 195	4038 192	6974 131	10212 36	12551 55	
718 81	4043 56	7034 179	10397 8	12710 125	
773 166	4083 77	7038 132	10411 134	12765 108	
956 63	4084 167	7182 208	10419 181	12886 210	
1002 57	4085 174	7304 60	10477 144	12948 7	
1031 44	4101 9	7367 76	10492 25	12951 15	
1247 31	4110 42	7422 39	10594 118	12959 112	
1364 191	4147 156	7425 103	10684 119	12965 78	
1388 73	4248 104	7470 14	10692 13	13070 177	
1705 11	4251 143	7500 209	10919 163	13077 100	
1744 170	4272 106	7654 122	10960 90	13084 206	
1749 173	4325 6	7675 37	10966 98	13126 199	
1774 142	4387 46	7736 135	11000 72	13552 165	
1794 89	4447 19	7821 136	11013 50	13591 26	
2059 188	4558 97	7837 203	11064 94	13654 101	
2073 180	4584 152	7855 183	11098 111	13691 115	
2125 27	4828 95	7907 153	11125 79	13748 40	
2141 48	4866 124	7940 141	11213 127	13846 96	
2267 64	4879 102	8139 51	11314 91	13873 49	
2332 99	4962 30	8374 185	11435 151	13885 150	
2420 47	4965 168	8652 159	11458 74	13896 83	
2708 54	5211 140	8865 28	11487 175	13945 204	
2723 157	5251 17	8882 202	11529 138	13961 82	
2767 186	5349 197	8949 137	11541 65	13966 41	
2787 172	5428 24	9000 189	11569 92	14018 80	
2835 109	5435 207	9030 70	11606 84	14044 128	
3005 35	5514 200	9108 34	11631 1	14290 71	
3132 86	5554 190	9341 176	11832 178	14407 16	
3134 45	5602 160	9354 32	11854 145	14504 12	
3163 18	5614 169	9377 196	11911 87	14548 69	
3319 114	5744 201	9401 205	11923 184	14584 161	
3565 38	5854 182	9495 107	12009 20	14631 120	
3602 62	5955 4	9544 146	12107 130	14641 148	
3607 147	6010 193	9707 117	12112 29	14761 61	
3660 33	6171 52	9714 113	12284 75	14762 139	
3684 10	6181 158	9760 155	12301 21	14875 171	
3717 121	6427 22	9820 68	12326 67	14918 129	
3786 162	6493 149	9915 110	12335 133	15000 23	

Waarnemingsstation Soesterberg

OVERZICHT FEBRUARI 1947.

Februari heeft voor zijn voorganger niet ondergedaan, ja, deze zelfs overtroffen, daar het vrijwel alle dagen, ook op de dag, gevoren heeft. Er leek geen einde aan te komen en een ieder verlangde naar de dooi. Het viel voor menigeen dan ook niet mee, ook al in verband met de brandstortenschaarste. Voor ons, hier buiten, was het wel uit te houden, want hadden we tekort, wel dan sneuvelen er weer een paar sparren of berken. Het deed je imkershart wel zeer, vooral als er berken als slachtoffer vielen, omdat deze zo'n beste stuifmeelleverancier voor de bijen is en omdat het zo'n mooie decoratieve boom in het heide- en bos-landschap is. Maar ja, nood breekt wet.

Door de imkers werd met angst en vreeze de reinigingsvlucht afgewacht; hoe zouden onze immen zich bij zo'n winter houden; zouden ze het bijwerken of sneuvelen? Hoeveel zouden de Lente aanschouwen? Maar, in Februari bleef dat een raadsel, want Februari gaf geen enkele vlieg-dag, we moesten dus Maart afwachten om zekerheid te hebben.

Het voedselverbruik van het weegvolk was de 1e decade 350 gr., 2e decade 400 gr. en de laatste decade bedroeg de afdame 250 gr., totaal dus 1 kg. Verbruik per dag dus ca. 39 gr., hetwelk vrijwel met het verbruik van Januari overeenkomt. Sinds de inwintering verbruikte het weegvolk dus 5.300 kg.

Temperatuur: hoogste thermometerstand 3° boven nul op 25 Februari, laagste stand op de dag op 8 Februari met 6° vorst; de nachttemperaturen waren: hoogste op 28 Februari met 2° vorst en laagste stand op eveneens 8 Februari met 13° onder nul. Alle 28 nachten daalde de thermometer onder nul en op de dag daalde het kwik 26 maal onder nul.

Bewolking: Zon 7, bewolkt 8 en bedekt 13 dagen, totaal 28 dagen, waarvan 9 met sneeuw met totaal 34½ mm. neerslag, tegen 46.8 mm. normaal. Regen geen. Vochtigheid der lucht van 40 tot 90 %. Barometerstand van 744 tot 767 mm. Vliegdagen geen.

OVERZICHT MAART 1947.

Eindelijk kwam in Maart het lang gewenste einde van de winter 1946-1947. Reeds direct de 2e Maart konden de bijen al wat vliegen, hoewel het nog geen reinigingsvlucht was. Ook 15 Maart werd er gevlogen, doch de eigenlijke reinigingsvlucht vond plaats op 17 Maart, bij zonnig weer en 12 graden C. Het was een lieve lust de bijen, na zo'n lange tijd, weer te zien vliegen. Vanzelfsprekend waren er wat slachtoffers gevallen, doch het verlies viel wel mee. Het was nu zaak, de volken in het oog te houden, want het grootste voedselverbruik begint na de reinigingsvlucht. Na de reinigingsvlucht konden de volken vrijwel dagelijks vliegen en het is nu maar te hopen, dat het voorjaar gunstig voor de immen zal zijn en dat we dit jaar weer eens volle honingpotten krijgen.

Het verbruik was in de 1e decade 150 gr., de 2e decade 1300 gr. en de laatste decade 650 gr., totaal dus 2.100 kg., of per dag 70 gram. Sinds de inwintering een totaal-verbruik van 7.400 kg.

Temperatuur: op de dag laagste stand 0° C. op 12 Maart, hoogste stand op 29 Maart met 17° C.; de nachtstanden waren resp. laagste 10° onder nul op 3 en 8 Maart en hoogste op eveneens 29 Maart met 9° C. 15 nachten daalde het kwik nog onder het vriespunt, op de dag geen enkele maal.

Bewolking: Zon 5, bewolkt 20 en bedekt 6, totaal 31 dagen, waarvan 15 met regen, 7 met sneeuw, 1 met mist en 1 met onweer (22 Maart), met totaal 93 mm. neerslag, tegen 51.3 mm. normaal. De neerslag deze maand was dus overvloedig, bijna het dubbele van normaal. Vochtigheid der lucht van 30 tot 95 %. Barometerstand van 743 tot 767 mm. Vliegdagen 15.

Bloeikalendar: 23 Maart Hazelaar, Zandwilg en Aconiet. 30 Maart Leverbloempje. Het eerste koolwitje werd waargenomen op 26 Maart.

AFDELINGSBERICHTEN.

Op 22 October werd te **Bunnik e.o.** een Afdeling van de Vereniging opgericht. Voorlopig adres: C. Pater Jzn., Achterdijk 27, Bunnik.

Leden wonende in **Odijk, Werkhoven en verdere omgeving**, kunnen zich desgewenst bij deze Afdeling laten overschrijven. Eigen Afdeling daarvan echter bericht zenden.

Wij wensen deze, te midden van een belangrijk fruit-centrum gelegen afdeling, veel succes en bloei toe.

Tevens is teruggekeerd de **Afdeling Markelo**. Correspondentie richten a. dhr. J. Harmens, H 18b, Markelo. Welkom!

Te **Geldrop** werd een correspondentschap opgericht. Correspondent is dhr. R. van den Hurk, Zesgehuchten-Geldrop. Veel succes!

Nog een tweetal nieuwe afdelingen zijn in voorbereiding.

GEVONDEN.

Voor het huis van dhr. E. v. d. Heide, 501 te Haulerwijk, is de vorige maand een **korf met bijen** gevonden; vermoedelijk van een wagen gevallen. Deze korf kan bij hem worden teruggehaald.

* *

In een van de suikerzakken is een **gouden trouwring** met inscriptie gevonden. De eigenaar kan deze terugbekomen bij het Bijenhuis te Wageningen.

* *

Tijdens het gouden imkersfeest een **horloge**; tegen bewijs van eigendom terug te bekomen bij: T. VAN DIJK, 143 Balk (Friesland).

Twee weken gast van de Zwitserse Imkers

J. G. DE ROEVER

22 MEL

Doodmoe, verreisd en met een baard van bijna 48 uren, kom ik in Burgdorf aan. Niemand aan de trein, door de schuld van tante Pos, die de brief, waarin ik mijn trein meld, achter mij aan brengt inplaats van hem vooruit te bezorgen. Geen centiem op zak, door de schuld van een achteloos bankbediende, die mijn op zuiver legale wijze verkregen deviezen, niet in mijn paspoort aangetekend heeft, zodat ik mijn dure Zwitserse franken in Rozendaal al kwijt raakte.

Met 'n bezwaard hart zeul ik m'n koffer met het verschoninkje en de tandenborstel maar verder, tjokvol met papieren en bijenboeken, tegen de steile heuvel op. Een kruiër kan iemand zonder franken zich niet permitteren en het zware geval op het station in bewaring geven, gaat ook al niet, want dat moet je hier vooruit betalen.

Nog vermoeder en met kleine druppeltjes van het transpireren in mijn kietelende baard, kom ik tenslotte in de Oberstadt, voor het huis van de secretaris der bijenvereniging, Ernst Maibach, die enkele maanden geleden zo menige afdeling van onze eigen vereniging onthaald heeft op zijn filmvoorstellingen en kleurige diapositieven.

Nog geen drie minuten ben ik binnen, of moeheid en baard zijn vergeten. Er wordt over bijen gepraat, bijen hier, bijen bij ons, bijen in de hele wereld. Ook tijdens de maaltijd kunnen wij niet van onderwerp veranderen, en als wij 's avonds op het terras tezamen zitten, moet Frau Maibach er tenslotte drastisch een eind aan maken. „Als twee Bienen-väterli samen zijn, komt er toch nooit vanzelf een eind aan”, zegt ze. We worden als stoute jongens naar bed gejaagd, maar Maibach vindt nog juist tijd om dr. Morgenthaler op te bellen, om te vertellen dat ik aangekomen ben en dat wij morgen de bijenafdeling van Liebefeld komen bezoeken.

23 MEL

De zon staat al boven de bergtoppen en ik moet mij haasten om op tijd beneden te zijn. De deuren naar de loggia staan open: breed, kleurrijk en schilderachtig ligt daar het lieflijk Emmenthal, overgoten van zonneschijn en doorzinderd met 'n geur van nat gras en bloemen. In de verte luiden de koeklokken.

Er is voor mij altijd iets weemoedigs aan de Zwitserse natuur. Een zeer persoonlijke herinnering, waar je niet over praten kunt. Achter gindse bergkam woonde mijn zuster, die hier herstel en rust zocht, doch slechts het laatste vond. Voor altijd. Twaalf jaar geleden ben ik hier zelf voor 't laatst geweest en haar graf heb ik nog nimmer gezien.

De bijen in Maibachs-tuin brengen mij naar het heden terug. Vandaag gaat het naar Liebefeld, het grote bacteriologische instituut bij Bern, met zijn vermaarde bijenafdeling, waar dr. Morgenthaler de scepter zwaait.

De trein voert ons naar de hoofdstad. Dan met de bus naar Liebefeld. Daar op de bovenste verdieping — er is geen lift, maar in Zwitserland moet je 't bergbeklimmen dagelijks oefenen — werkt dr. Morgenthaler met zijn staf van welgeschoold personeel.

Er wordt hier gewerkt op streng wetenschappelijke wijze, maar met overgrote liefde voor het werk en voor de bijen. Daar zit b.v. prof. dr. R. Burri, de vroegere directeur, die bij het aanvaarden van zijn professoraat de leiding aan dr. Morgenthaler moest overdragen. Maar nadat hij als professor gepensionneerd was, keerde hij terug naar Liebefeld, om het werk, dat hij liefhad, belangeloos voort te zetten. Nog buigt hij zich hier dagelijks over zijn microscoop, om de even wonderlijke als gevaarlijke bijenziekten nader te leren kennen. Zijn ogen glinsteren even, wanneer dr. Morgenthaler mij met zijn nieuwste vondsten bekend maakt en verklaart, hoe het aan prof. Burri te danken is, dat het onderzoek der bijenziekten zulke enorme vorderingen heeft kunnen maken. De bekende methode, om de bacillen zichtbaar te maken door niet henzelf, doch de „ondergrond” te kleuren, heeft de wereld aan prof. Burri van Liebefeld te danken.

En hier werkt Fräulein dr. Anna Maurizio. Wij kennen elkaar, zij het dan slechts per correspondentie, en de begroeting is allerhartelijkst. Ook zij heeft al heel wat onderzoekingen op het gebied van bijenziekten op haar naam staan. Haar jongste onderzoekingen op dit gebied, over keukenzoutvergiftiging (1946) en vergiftigingsverschijnselen bij de dracht op paardekastanje (1945) zijn overbekend. Voornamelijk bemoeit zij zich de laatste jaren echter met het pollen-analytisch onderzoek, en haar bijna 900 bladzijden dikke „Zwitserse honingstatistiek van de jaren 1937—1940” legt een waardige getuigenis af van haar succes. De universiteit van Warschau heeft haar thans een professoraat aangeboden. Gaat Liebefeld één van zijn beste krachten verliezen? Zo ja, dan zal het scheiden haar toch zwaar vallen, want ook dr. Maurizio spreekt vol liefde over haar werk op het instituut.

Met grote waardering noemt zij onze Nederlandse dr. De Boer als één van de grootste „honingkenners” ter wereld en natuurlijk vraagt zij naar het welzijn van ons honingcontrolestation. Ik moet haar teleurstellen.....

Dan moet ik de Zwitserse honingsorten even proeven en vooral niet verzuimen mijn oordeel over de „boshoning” uit te spreken, die immers geen bloemen-, doch bladhonig is. „De afkeer, die de Amerikanen, Engelsen en Hollanders van bladhonig hebben, vindt alleen hierin zijn oorzaak, dat jullie hem niet kennen” zegt Anna Maurizio gedeceerd, en ik moet nog een tweede lepel proeven. Zij is een heel klein beetje teleurgesteld, wanneer ik vertel, dat ook bij ons, doch vooral in de tropen, de bladhonig ronduit vies smaakt. Ik verzwijk dan maar, dat ik ook de Zwitserse dennenhoning eigenlijk niet zo erg lekker vind.

Van de honing komen wij al spoedig op de bijenziekten en het gesprek wordt voortgezet in de kamer van de heer Fyg. Fyg heeft reeds een aantal wonderlijk mooie preparaten onder zijn microscopen klaargelegd. De eierstokken van een gezonde moer mag ik vergelijken met die van vele zieke koninginnen. „Hoeveel specifieke koninginziekten en -afwijkingen kent U” vraagt hij en hij begint te glimlachen wanneer ik er met moeite zes kan opnoemen. Dr. Morgenthaler geeft de verklaring: „Onze Fyg kent er wel zestig!”

Het volgend bezoek geldt de heren H. Schneider en A. Brügger, die juist onomstotelijk de erfelijkheid van een zeer merkwaardige in 1944 door hen ontdekte bijen-anomalie hebben aangetoond, waarbij de pasgeboren bijen kreupel zijn.

En dan komt natuurlijk het vraagstuk van de ziekten in Nederland op de proppen. Ieder heeft daar zo zijn eigen mening over. Anna Maurizio meent, dat het afzwavelen van de heidevolken oorzaak van de bekende ziektevrijheid is, en als ik beweet, dat de zwavellapjes ook in ons land zo ongeveer vergeten zijn en de overtollige korfvolken tegenwoordig naakt verkocht worden, meent zij, dat wij onze bijenziekten naar Engeland exporteren. Fyg veronderstelt, dat de ziektebestrijding in ons land wellicht zó goed georganiseerd is, dat wij met het Europese vuilbroed al hetzelfde succes boeken, dat in Zwitserland met het Amerikaanse vuilbroed bereikt werd. Ik moet hem helaas van het tegendeel overtuigen. Dr. Morgenthaler tenslotte is waarschijnlijk het dichtst bij de waarheid. „De ziekten” zegt hij, „zijn er wel, maar jullie weten het niet. Slechts van nosema geloven jullie zo langzamerhand wel, dat die bestaat”.

Ik vertel van de gevreesde mijtziekte in Zeeuws-Vlaanderen. Daar weet hij natuurlijk al alles van, hoewel de tekst van Staatsblad G. 291, die ik voor hem meegebracht heb, nieuw voor hem is. Maar hij zegt iets dat zijn bewering staven kan en mij toch even stil doet zijn. „Een bijenvolk” zegt dr. Morgenthaler, „kent geen natuurlijke dood. En elk volk, dat ten gronde gaat en niet van de honger gestorven is, is ziek geweest. Daarom hamer ik er altijd op, dat mij van al dergelijke volken dode werksters en zo mogelijk ook de koningin gezonden wordt en wij vinden in zo'n geval inderdaad altijd een ziekte. Ik ben er van overtuigd, dat Nosema b.v. in vrijwel elk bijenvolk aanwezig is, wanneer men het maar in het voorjaar onderzoekt. De imker bemerkt het echter pas, wanneer de boosaardige vorm zich openbaart.”

Ja, ook ik heb daar zo het een en ander van begrepen en met enige trots vertel ik, hoe die nieuwe wet dan toch maar in staat zal zijn om de gevreesde mijtziekte te localiseren. Als antwoord neemt dr. Morgenthaler mij mee naar de gang, ontsteekt de lampen in een kast en voor mijn verbaasde blikken ontrolt zich het verhaal van de Acarismijt in plaatjes. Niet één, maar minstens vier verschillende soorten van Acaris onderscheidt dr. Morgenthaler. Slechts Acarapis Woodii zetelt in de tracheeën, doch het is nog een open vraag, of de andere Acarismijten werkelijk andere soorten zijn. „Ik ben ervan overtuigd” zegt dr. Morgenthaler met grote nadruk, „dat er practisch geen enkel volk is, dat volkomen vrij van Acarismijten genoemd kan worden. Zij zetelen slechts voor een klein deel werkelijk in de tracheeën, doch het is een vraagstuk van het grootste gewicht, of de andere mijten werkelijk zo onschuldig zijn als ze thans lijken. Mijn buitenlandse collega's laten mij met dat vraagstuk eigenlijk alleen tobben. Ook in uw land. Vergeet U niet dat te publiceren!”

Intussen wordt het tijd, dat wij eens aan de inwendige mens gaan denken inplaats van aan de inwendige bij. Liebefeld is gastvrij, en dr. Morgenthaler kiest zelf met grote zorg de wijn, „want daarvan hebben jullie in Holland toch geen verstand”. Wij tafelen lang en ernstig en 's middags brengen wij dan een bezoek aan de proefbijenstand van het instituut en ik word ingewijd in de geheimen van de statistiek en de organisatie.

De laatste trein brengt mij naar Burgdorf terug. Van zes uur 's morgens tot middernacht is een lange dag. Maar de uren zijn omgevlogen, en wanneer ik inplaats van een dag een maand in Liebefeld gebleven was, had ik nog niet alles gezien.

De lucht is zoel. Morgen zal het een warme dag worden.

(wordt vervolgd)

ONS HALVE-EEUWFEEST

De dagen zijn weer achter de rug en we zullen het ronduit moeten bekennen, het is een waardig feest geweest. Ongeveer 5000 mensen uit alle streken van ons land waren opgekomen om deze dag mee te maken en ze zullen er geen spijt van hebben gehad. Onze gastvrouw, de afdeling Assen, heeft onze dankbaarheid verdiend.

Een onzer leden geeft hieronder zijn indrukken weer; het zou ondoenlijk zijn alles wat gezien en gehoord werd, te beschrijven, er zouden zeker een paar Maand-schriften mee gemoed zijn.

Toch willen we nog enkele zaken vermelden, welke zeker niet vergeten mogen worden.

In de eerste plaats onze speciaal genodigden. Aanwezig waren de Commissaris van de Koningin in Drente, de burgemeester van Assen, de Garnizoenscommandant van Assen, de vertegenwoordiger van het Departement van Landbouw Ir. v. d. Plassche, een tweetal vertegenwoordigers van het Departement van Financiën de Heren Karmelk en Holm, de vertegenwoordiger van het Bedrijfsschap voor Pluimvee en Eieren, de Heer Rouwenhorst, twee vertegenwoordigers van de Ned. Fruitteeltorganisatie, twee vertegenwoordigers van de Bijenhoudersbond van de N.C.B. en idem van de L.L.T.B., een Engelse gast en nog vele anderen. Doch laten we vooral niet vergeten Mr. J. Linthorst Homan, die in een belangwekkende causerie vele ongekende dingen uit oud-Drente vertelde en zijn hoorders dusdanig boeide, dat men het jammer vond, dat er niet meer tijd voor beschikbaar kon worden gesteld.

Alle aanwezigen werden natuurlijk door onze Voorzitter welkom geheten. Op de hem eigen wijze groette hij de gasten en had voor de genodigden elk een vriendelijk woord. Hij prees de burgemeester van Assen voor diens grote medewerking en verder allen, die deze dag mogelijk hadden gemaakt.

Spreeker memoreerde, dat Drente vroeger een spe-

ciaal bijenteeltgebied was, doch dat met het verdwijnen van de heidevelden, ook de korfteelt hoe langer hoe schaarser werd.

Juist om het specifiek karakter van Assen is op deze plaats de keuze gevallen en practisch de gehele bevolking neemt aan ons feest deel.

Het woord werd verder gevoerd door Mr. J. Linthorst Homan uit Groningen, die zoals hierboven reeds gezegd, in een vlotte en dikwijls niet van humor ontblote voordracht iets over de folklore van Drente vertelde. Speciaal ging spreker de verschillende bepalingen na welke de Imkers baatten, doch ook bedreigden, tot zelfs de doodstraf toe, welke gesteld was op het stelen van een bijenkorf.

Nadat deze voordracht beëindigd was, voerde nog het woord Ir. v. d. Plassche, die de gelukwensen van de Minister van Landbouw overbracht en de verzekering gaf, dat alle steun verleend zou worden aan het voornemen van de Vereniging, de bijenteelt ook wetenschappelijk te bevorderen.

Toen na de rondrit, welke door enkele duizenden werd meegemaakt, velen weer in de vergadering waren teruggekeerd, was het een dankbare taak van de Voorzitter om de zo zeer geslaagde dag te sluiten. Op het podium waren de organisatoren van deze dag, voorzover ze niet elders aanwezig moesten zijn, opgesteld en de Voorzitter dankte hen in hartelijke bewoordingen voor het ontzaglijk werk, dat verricht was. In zijn dankwoord betrok spreker ook dhr. Kiewiet, die het Bondslied zo verdienstelijk op muziek had gezet. De Imkersdag is nu ten einde, zo vervolgde de voorzitter, doch de Vereniging gaat verder. Zij wordt gedragen door duizenden Imkers en zolang er nog Imkers zullen zijn, zal er een Imkersvereniging wezen en dat zal de onze zijn.

Spreeker stelde vervolgens voor het volgende telegram aan H.M. de Koningin te zenden:

„Meer dan 4000 imkers, leden van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland, in algemene vergadering te Assen bijeen, betuigen Uwe Majesteit grote aanhankelijkheid en voortdurende trouw.”

De Voorzitter deelde ook mede, dat op de openingsdag van de tentoonstelling „Bijen, Honing en Bloemen” de echtgenote van de Secretaris zich namens de Vereniging naar het Paleis te Soestdijk had begeven om aan het Prinselijk gezin een partijtje honing aan te bieden. Het verheugde spreker te kunnen mededelen, dat Mevrouw Joustra door de Prinses persoonlijk was ontvangen en deze zich geruime tijd met haar had onderhouden.

Met weemoed zullen wij van hier vertrekken, zo ging de Voorzitter ongeveer voort en we laten hier harde werkers achter, wier taak nog niet geëindigd is.

In zijn dankwoord aan al die werkers, welke de Voorzitter menigmaal vergezeld deed gaan van een prachtig uitgevoerd herinneringstableau of een Verenigingsplaquette, betrok hij ook de Groninger Postharmonie. Het was een fout, zo merkte spreker geestig op, dat we bij terugkomst in de stad in de autobussen bleven zitten en ons niet lopend achter Uwe muziek schaarde; een tweede fout zou zijn als ik U, mijnheer de Dirigent, ook een geschenk zou aanbieden. De Voorzitter stelde echter een zilveren verenigingsmedaille in het vooruitzicht, welke bij de vele zou kunnen worden gehangen, welke thans reeds het vaandel sieren.

Ten slotte werd het bondslied gespeeld en de dag besloten met het Wilhelmus welke beide liederen door de aanwezigen staande werden meegezongen. Na een drieluik hoera op onze Koningin gingen de congressisten uiteen..... op de terreinen bleef het echter nog tot laat in de avond gezellig druk.

Flitsen van ons Gouden Imkersfeest.

Bijen..... Bijen..... Bijen.....

Vazaf het ogenblik dat je in Assen uit de trein stapte, was het al bijen wat de klok sloeg. En twee dagen lang zag je in hoofdzaak bijen en hoorde je over weinig anders praten dan over bijen.

Je zag al dadelijk bijen op het „herkenningsteken” dat de mensen met wie je uit het station kwam, op jas of japon droegen. Je zag nog duidelijker aan de bomen de grote witte bijen, die de weg wezen naar het gebouw waar de algemene vergadering werd gehouden. Je zag bijen in alle winkels. De hele middenstand van Assen had zich uitgesloofd om bijen-etalages te maken, de een al mooier en vindingrijker dan de ander. Een slager had een korf gemaakt van worsten, een visboer had er een van haringen, in een boekwinkel lag een korf, waaruit een hele zwerm bijenboeken kwamen. En overal zag je een plaatje van de Assense Brink met: „Welkom in Assen, Imker!” Overal ook waren de vlaggen uitgestoken en veel straten waren aardig versierd, sommige met korven aan lantaarnpalen en bomen.

Tussen al dat feestelijk gedoe ging je allereerst informeren, waar je moest logeren. Het was al druk bij de logiescommissie. Je moest in de rij staan. Helemaal niet vervelend. Want of je nou als „Hollander” stond naast iemand uit Groningen of uit Limburg of uit Overijssel of uit Zeeland, er was dadelijk contact. Waren we allemaal imkers en imkeressen of niet? Dus vroeg je zo maar aan een wildvreemde of de hei het bij hen ook zo slecht had gedaan, en hij of zij informeerde of je „ze” ook naar de zee-aster had gestuurd, en iedereen was het erover eens dat de linde bovenstebest was geweest.

Dan naar de algemene vergadering. Daar hoorde je natuurlijk ook over niets anders praten dan over bijen. Tot het ogenblik kwam, dat tientallen grote schalen opgehoopt met belegde broodjes en daarna honderden kopjes geurige koffie werden binnengebracht. Van het balkon af gezien, had die zaal met de vele afgevaardigden toen wel iets van een tevreden bijenvolk dat gevoerd wordt. Het zachte stemmengegons droeg er het zijne toe bij om die indruk nog te versterken.

’s Middags gingen we naar de tentoonstelling Bijen, Bloemen en Honing. Nu, bijen waren er natuurlijk veel, de bloemenpracht was overweldigend, honing kon je dadelijk bij het binnenkomen gratis proeven. Maar bovendien waren er veel vruchten, werkelijk een overvloed van prachtig fruit. En wat ’n kasten in allerlei vorm en grootte! En wat ’n keur van imkersbenodigdheden! En wat ’n merkwaardige oude en nieuwe dingen! Het was allemaal zo interessant en zo mooi en zo leerzaam, dat we het vaste voornemen maakten om de volgende dag nog ’ns terug te komen. Waarom daar niets van kwam, vertel ik straks.

Natuurlijk zag je telkens oude kennissen. Herhaaldelijk hoorde je om je heen: „Hé! Jij ook hier?” En waar ze dan over gingen praten, kunt u wel raden.

Zo werd het ongemerkt tijd voor het avondeten. In alle grote en kleine hotels zaten tegen zeven uur de imkers en imkeressen aan lange keurig gedekte tafels. De aanval kon beginnen! In de keukens moet het wel een ontzettende drukte zijn geweest om alles op tijd klaar te krijgen; en er moest heel wat worden gezwraagd en gerend, vóór ieder z’n portie had. Maar de zaak liep gesmeerd en we waren allemaal op tijd voor de bijenrevue „Geef ze de ruimte”.

Ik weet niet of die revue nou het hoogtepunt van ons gouden feest was. Als ik alles nog eens overdenk, wat we in Assen hebben meegemaakt, dan lijkt het eigenlijk een aaneenschakeling van hoogtepunten. Maar in ieder geval zal de revue niet licht vergeten worden door allen die erbij waren. Het was amateurswerk. Zouden beroepsartisten het beter gedaan hebben? Misschien. Hoe dan ook, wij allen hebben veel en intens genoten. Wat werden de zoem-zoem-zoem-liedjes door die kleine meisjes aardig gezongen! Hoe fris klonken de gezangen van de groteren! En wat liepen de tranen over ons gezicht, toen we zo daverend lachten om de twee imkervrienden, die het in tegenwoordigheid van een niet-imkerende dame hadden over hun ouwe moer die ze hadden doodgemaakt, over een jonge Italiaanse die ze eerst in een kooitje hadden gestopt en toen in een kast hadden gezet, en over nog zoveel dingen, die de dame hoe langer hoe verschrikkelijker vond. Veel succes oogstte ook de nar, die uit een bijenkast achtereenvolgens alle leden van het Hoofdbestuur toverde om ze één voor één in het zonnetje te zetten. Het was zoals onze algemene voorzitter, geestig als steeds, na afloop zei: „Gij, heer nar, hebt van elk onzer een beeld vertoond, waarvan wij zelf dachten dat het een verwrongen beeld was, maar waarvan ieder ander zei: Ja, zo is hij precies!”

Het was half twee, toen het scherm voor de laatste maal zakte. En we moesten weer vroeg op, want we wilden nog eens naar de tentoonstelling. Om negen uur de volgende dag was het al druk in Assen. Autobussen vol imkers uit alle delen van het land kwamen de stad binnenrijden. Al gauw zagen we er b.v. een uit Zeeland. Die lui waren kennelijk nog heel wat vroeger opgestaan dan wij!

Op de weg naar het feestterrein werd het voortdurend drukker. Er was niet de minste kans om nog eens gauw de tentoonstelling te bezoeken. Honderden mensen stonden te wachten voor de grote bijenkorf, die als toegangspoort fungeerde. En telkens hoorde je door de luidspreker de bezoekers van de tentoonstelling aanmanen om voort te maken: er waren er nog zoveel, die ook hun beurt wilden hebben. Later hoorde ik van iemand die meer dan anderhalf uur in de rij had gestaan.....

Dus gingen we naar een goed plaatsje zoeken in een van de reusachtige tenten, waar de officiële opening van de Gouden Imkersdag zou geschieden. Geleidelijk stroomden de duizenden binnen. Het wachten werd natuurlijk weer bekort door babbelen over bijen. En als je niet praatte hoefde je je toch niet te vervelen. Je had genoeg te kijken. Wat ’n verscheidenheid van mensen! Petjes-imkers en hoeden-imkers, broederlijk naast elkaar gezeten. Oude gebogen mannetjes met mummelende mond naast stoere jonge kerels. Veel vrouwen ook, heel oude en heel jonge.

Toen begonnen de speeches. Van onze Voorzitter, die tot ieders verbazing nog niet zijn stem kwijt was

na het vele praten van de vorige dag. Van Mr. Lint-horst Homan, die allerlei interessants vertelde over het Drenthe van vroeger eeuwen. Van de vertegenwoordiger van een Engelse Bijenvereniging, die in een geestige toespraak veel vriendelijke dingen zei over de Hollandse imkers en die een uitbundig succes oogstte met zijn slotzinnetje in het Nederlands (dat hij natuurlijk voorlas van een papiertje).

Om twaalf uur: uitreiking van de lunchpakketten. Dank zij de voortreffelijke organisatie konden de duizenden mensen op het feestterrein in no time hun broodjes en koffie verorberen. Daarna was het al gauw tijd voor de rondrit door Drenthe, die je ook een triomftocht zou kunnen noemen. Toen we in Zuidlaren kwamen b.v., zag de grote Brink zwart van de mensen. Het hele dorp had de vlag uitgestoken, een muziekcorps speelde o.a. het Bondslied, padvindstertjes boden een speciale bijenkrant aan, door een plaatselijk blad uitgegeven bij gelegenheid van ons feest; alle café's zaten stampvol, want de onvolprezen organisatie in Assen had gezorgd dat we gratis wat konden gebruiken.

Maar dat alles was nog niets vergeleken bij wat we ondervonden, toen we in Assen terugkwamen. In alle straten stonden de mensen rijen dik, allemaal met vriendelijke gezichten. We reden door veel straten en

het was overal hetzelfde: alle trottoirs vol met vrolijke mensen. Ik kan me nou wel zo ongeveer voorstellen, hoe de Koningin zich moet voelen tijdens haar intocht in een vrolijk versierde stad.

Bij het eindpunt stonden twee keurig geüniformde muziekcorpsen opgesteld, die beurtelings vrolijke marsen speelden. En dat was het laatste wat we van het Gouden Imkersfeest hoorden. Dat dachten we tenminste. We moesten noodzakelijk nog even de stad in en konden daardoor de officiële sluiting van het feest niet bijwonen. Maar we zouden er toch nog wat van horen. Want nauwelijks hadden we een goed plaatsje gevonden in de trein of we hoorden naast ons iemand tegen een ander zeggen: „Ja, de organisatie was prima”. We wisten meteen waar hij het over had. En inderdaad: op de organisatie was niets aan te merken. Dat werd in Assen telkens en telkens weer gezegd door iedereen met wie je sprak.

Zo gingen we dan weer huiswaarts, moe, maar uiterst voldaan. In de trein hadden we het natuurlijk nog druk over het feest en over..... Nou ja, dat snapt u wel.

Bijen..... Bijen..... Bijen.....

Soest.

JAN VAN RIJEN

Iets over het bij tijden in massa optreden van de bijenwolf

D. P. VAN DER KAMP

Al eens eerder is er in het Groentje het een en ander gepubliceerd over deze bijenvijand. Doch dat is al enige tijd geleden. Dat men er de laatste jaren niet over las, betekent aermant, dat het gevaar nu geweken is. Integendeel! Ook zijn er imkers, die er zich over hebben verbaasd, dat sommige jaren dit insect in grote massa optrad, terwijl het in andere jaren leek, of het was uitgestorven. Dat is niets bijzonders, dat komt meer voor bij insecten. Na vele jaren van nauwkeurige observatie is het mij gelukt, hierover iets naders vast te stellen, hetgeen ik dan ook aan u wil mededelen. Dit in het belang van velen uwer, zoals hieronder blijken zal. Voorat echter één enkel woord over de levenswijze van de bijenwolf.

De bijenwolf, of met zijn deftige naam „*Philanthus triangulum*”, behoort tot de groep der graatwespen. De tijd van optreden is voornamelijk juli, Augustus en September; de tijd van het nesten graven, prooi inbrengen en eitjes leggen vooral eind juli, Augustus en begin September. De nesten worden veelal gegraven in zandgrond, hetst in steile kanten, zoals bij arzanterijen. Eerst wordt een hoofdgang gegraven, van waaruit enkele zijgangen, tot zeven toe. Deze zijgangen eindigen in een houte, het nest. Hierin worden honingbijen gebracht, waarna een eitje op het borststuk wordt gelegd. Dan wordt het nest afgesloten met een prop zand, waarna een tweede nest verzorgd wordt, enz. De bijen worden gevangen op bloemen, vooral op heide en tijdens de vlucht. Ze worden verlamd door een steek in de keel, waarna ze onder het lichaam van de bijenwolf, vliegend meegevoerd worden. Het nest van een mannetje is kleiner dan dat van een wijfje, ook het aantal ingebrachte bijen is versnijdend, normaal bedraagt dit voor de eersten 4, voor de laatste 6 stuks. De larve, die uit het eitje kruipt, vreet achtereenvolgens de borststukken leeg, waarna ze na p.m. 3 weken zich inspint in een cocon. Zo blijft ze de winter over. In het begin van de zomer wordt de larve een pop, waaruit tenslotte het volwassen insect, de imago te voorschijn komt. Deze graaft de prop zand weg en komt bij mooi, warm weer te voorschijn, om de vreugden des levens te genieten en mede te arbeiden aan het voortbestaan der soort. Van belang is het te weten, dat de bijenwolf alleen bij mooi, zonnig, warm weer actief is. Als de bij niet uitvliegt, blijft de bijenwolf helemaal thuis. De wijfjes vliegen niet heel ver weg, slechts enkele honderden meters.

Dit is in hoedzaak de levenswijze. Hieruit willen we enkele punten naar voren brengen en nader beschouwen:

1. Het totale aantal aanwezige vrouwtjes in een zeker jaar.
2. Het inbrengen van bijen.
3. De weersomstandigheden tijdens deze periode.
4. De vijanden van de bijenwolf, inzonderheid bepaalde schimmels.
5. Als resultante van al deze omstandigheden het aantal vrouwelijke individuen tijdens een volgende periode.

1. Is er een jaar met een groot aantal wijfjes, dan mag verwacht worden, dat er een volgend jaar nog meer vrouwelijke bijenwoiven aanwezig zullen zijn, tenzij er omstandigheden zijn, die een uitbreiding tegen gaan.

2. Een van deze omstandigheden kan zijn, de aanwezigheid van een onvoldoend aantal honingbijen.

Zijn er weinig bijen, dus weinig voedsel voor de toekomstige larven, dan zullen er minder geboren worden. **Imker, let op, hieraan kunt gij veel doen!** Vorige zomer zag ik een rij kasten van enkele imkers, die hun bijen naar de heide hadden gebracht, op nog geen honderd meter afstand van een van de grootste nestplaatsen. De bijenwoiven hadden het heel gemakkelijk, hun prooi was voor het grijpen. Wat naaden ze het druk! Inaden gij uw bijen naar de heide wilt brengen, kijk dan eerst uit, of in de buurt geen nestplaatsen zijn van de bijenwolf. Rondom het terrein van mijn onderzoekingen staan weinig meer honing gevende gewassen aan struikneide. Tijdens de heidebloei, d.i. van begin Augustus tot naar September, moeten de bijenwoiven dus voor hun hageslacht zorgen. En van deze tijd is Augustus het belangrijkste. Daar er in de regel honingbijen in overvloed zijn, speelt dit punt dus veruier geen rol.

3. Van groot belang zijn echter de weersomstandigheden tijdens de periode van rougering. Slechts bij zonnig, warm weer en niet te veel wind, vliegt *Philanthus* uit. Maar hoeveel dagen zijn dat? Nemen we de hele maand Augustus en naar September, dan waren dat in:

1939 26 stuks, waarbij het van 12 t/m. 30 Augustus onafgebroken gunstig was;

1940 15 stuks, waarbij het aantal zomerse dagen in Augustus ver uiteen lag;

1941 slechts 7, in Augustus alleen de 26ste.

1942 31, voornamelijk eind Augustus en begin September.

1943 25, vooral midden Augustus;

1944 18, vooral midden Augustus;

1945 20, zeer verspreid in Augustus, gunstig in het begin van September.

Het spreekt vanzelf, hoe meer zomerse dagen, hoe gunstiger voor de fouragering. Eveneens is zeer gunstig te noemen, indien deze dagen aaneensluitend zijn. Het werk kan dan ongestoord voortgang vinden.

Nemen we aan, dat de honingbij van 10 Augustus t/m. 15 September op de struikheide vliegt, dat zijn dus 37 dagen, dan springt de belangrijkheid van het aantal vliegdagen nog duidelijker in het oog.

Een en ander heeft tot gevolg, dat er meer of minder nesten gemaakt en meer of minder bijen ingebracht worden. Zo vind ik in 1940 talrijke nesten met slechts twee bijen, waarschijnlijk een gevolg van het feit, dat de zomerse dagen zo ver uiteen lagen. Het waren de data 12 en 13, 16, 26, 28, 30, 31 Augustus en 2 t/m. 7 September. In het voorjaar 1940 echter bleken vrijwel alle nesten 4 tot 6 bijen te bevatten, wat overeenkomt met het onafgebroken aantal gunstige vliegdagen in 1939, n.l. van 12 t/m. 30 Augustus. Nesten met twee bijen leverden geen of kleine imagines op. Hierbij komt nog iets, n.l. de schimmelwerking, die wij bespreken zullen in punt 4.

4. Laten we alle overige vijanden der bijenwulf buiten beschouwing, wat wij zonder gevaar kunnen doen, en bepalen we ons tot de schimmels. Schimmels behoren tot microscopisch kleine plantjes, die voor hun voortbestaan en vermeerdering veel vocht nodig hebben. Bij droogte gedijen ze niet. Vocht en warmte. Er bestaan een zeer groot aantal soorten. Zo zijn er ook meerdere schimmels, die levende insecten aantasten. Ieder kweker van rupsen heeft daarvan de nadelen ondervonden. Ook enkele bijenziekten zijn er het gevolg van, b.v. kalkbroed, steenbroed en de mucorinose.

Ongunstig weer in Augustus en September, betekent veelal ook regen. Zo was in 1940 September regenachtig van af de 9de tot het eind der maand. In 1941 was de hele maand Augustus regenachtig, met maar één droge dag. In deze tijd zijn de larven nog niet ingesponnen en worden gemakkelijk een prooi der schimmels. Na het inspinnen is dit gevaar

aanmerkelijk verminderd; door de cocon heen komen geen schimmelsporen, maar de larve kan er meegenomen hebben. Veel vocht geeft veel schimmelwerking, geeft veel bijenwulf-larven, die het nooit tot imago brengen.

5. Als gevolg van een en ander zullen veel zomerse dagen, het volgende jaar een groter aantal bijenwolven geven en een geringer aantal zomerse dagen een geringer aantal bijenwoiven.

In 1939 waren er zeer veel bijenwolven. Aantal gunstige dagen 26, gaf
in 1940 wederom zeer veel bijenwolven. Aantal gunstige dagen 13, gaf
in 1941 een veel geringer aantal bijenwolven. Aantal uitvlieg-dagen slechts 7, gaf
in 1942 een zeer gering aantal bijenwolven. Aantal uitvlieg-dagen 31, gaf
in 1943 weer meer bijenwolven. Aantal gunstige dagen 25, gaf
in 1944 veel bijenwolven. Aantal gunstige dagen 18, gaf
in 1945 iets minder bijenwoiven. Aantal gunstige dagen 20, gaf
in 1946 veel bijenwolven.

Resumerend kunnen we zeggen:

1. De bijenwulf proviandeert met honingbijen, die er in Augustus en September in overvloed zijn, tenzij de imker zijn bijen uit de buurt houdt.
2. Het aantal nesten, dat er gemaakt wordt, is afhankelijk van de weersomstandigheden, evenals de proviandering. Bijen zijn er voldoende.
3. Het aantal ingebrachte bijen is in hoofdzaak afhankelijk van de lengte van de goed-vliegweert-periode.
4. Het aantal imagines in een volgend jaar hangt af van het aantal nesten, het aantal ingebrachte bijen en van droog weer tijdens de larvetijd, als deze nog niet ingesponnen is; dus tenslotte van de weersomstandigheden in Augustus en September.

UIT DE JAAGKIEPS

JEKAVÉ

In de buitenlandse tijdschriften komen meerdere berichten voor over het verzenden van bijen per vlieg-machine. Hier volgen er enige:

Het American Beejournal 1946/9 vermeldt, dat vanuit Ohio 6 koninginnen met begeleidende bijen naar China werden gezonden. Dit zou de langste reis zijn geweest door bijen afgelegd. Twee der moeren kwamen in een Boedistisch klooster terecht en waren spoedig aan de leg.

Het Canadian Beejournal 1946/10 geeft op de frontpagina een foto van een lucht-stewards van de Trans World Airline. Deze houdt een smalle doos in haar handen welke in 25 afzonderlijke afdelingen 25 moeren met elk 3 werkbyen en wat suiker-deeg bevat. De bijen waren door een bijenhouder uit Missouri verzonden naar Cairo met bestemming Palestina, waar zij voor koninginnetelt gebruikt zullen worden.

In Australië is men niet erg ingenomen met het verzenden per lucht-post. Alle zendingen worden daar namelijk met D.D.T. behandeld en op een vergadering van bijenhouders bleek dat koninginnen per gewone post beter over kwamen dan per luchtpost. Deze kwamen verkleumd aan.

Volgens de Scottish Beekeeper 1946/10 kwam een vreemde lading

bestaande uit 3 volken van Kaapse bijen, omstreeks 18.000 stuks, met een Dakota uit Zuid-Afrika in Engeland aan. Deze waren bestemd voor Rusland. Dr. Dibley, een bekend bijenhouder uit Kaapstad, vergezelde de bijen. Deze zijn van een vreemd ras en komen voor in de kuststreken van de Kaapprovincie. Eén van de speciale eigenschappen is, dat de werkbyen evenals de moer bevruchte eieren leggen. Als gevolg van een artikel van genoemde dokter vroeg de Russische regering of hij een zending bijen door de lucht kon verzenden.

De bijen zijn bestemd voor de Academie van Wetenschappen te Moskou.

In de V. S. zijn proeven genomen met het verzenden van Packages bijen per vlieg-machine. Volgens Modern Beekeeping 1947/7 is de vrachtprijs erg hoog. Er werden vijf 3-pounds zwermen naar Zweden verzonden. De kleinhandelsprijs was minder dan 30 dollar, maar de luchtvracht bedroeg 76 dollar.

Tot slot een bericht uit het Canadian Beejournal 1947/7. Zes bijenkoninginnen waarvan de waarde geschat werd op 600 dollar!! gingen per vlieg-machine van de Universiteit van Californië naar Sydney (New South Wales) voor onderzoe-

kingen. De reis duurde 3½ dag, de bijen werden op een temperatuur van 75 tot 85 graden Fahrenheit gehouden. Elke koningin zat in een afzonderlijke afdeling van een grote cartonnen doos.

In de V.S. was donkere honing niet erg in trek. Volgens Gleaning 1947/8 is er in de laatste jaren meer vraag naar, daar honing in sommige streken zeer schaars was. Veel mensen hebben ondervonden, dat donkere honing van goede maak is en hebben geleerd deze te waarderen. Het is een uitgemaakte zaak, dat donkere honing een hoger percentage mineralen dan de lichte bevat en een hogere voedingswaarde bezit.

In het buitenland heeft men nog een verkeerde indruk van de bijenteelt in ons land. In het British Beejournal vertelt een medewerker, dat in het Zwitserse bijenblad een interessant artikel staat over een reis van een Zwitserse imker naar ons land, „welk land niet langer uitsluitend korf-teelt heeft.”

In het zelfde blad wordt een bericht uit de Engelse krant, de Sunday Express aangehaald. Hierin wordt gezegd, dat Engeland 400.000.000 angels zoekt. De president van de Board of Trade is gevraagd, om voorkeur-invoervergunning te verlenen voor 100 bijenvolken, vormende 40.000.000 (?) bijen welke Nederlandse bijenhouders hebben aangeboden, om de volken te vervangen welke door het koude weer in de Borderen North-humberland Districten waren omgekomen. Meer dan de helft

der bijen in Bretagne waren omgekomen. Er zijn slechts weinig imkers, die alles in leven konden melden. Zeer weinig bijen sterven van koude alleen, vele sterven van gebrek en door slechte kasten.

Een op het oog onschuldig bericht in onze pers (Engeland. Red.) is reeds aanleiding geweest tot een vraag op onze laatste Jaarvergadering. Het gaat namelijk over een Amerikaanse uitvinding om onkruid te doden. Maar onder dit onkruid vallen alle twee zaadlobbige gewassen. Om dus een voorbeeld te noemen, zou men dit middel op het grasland toepassen, dan bleef slechts het gras in leven en waren de paardebloem en de klaver o.a. ten dode opgeschreven. Het slot van het artikel luidt: „Het klinkt als een April-mopje, maar toch is het zo. In Amerika worden reeds proeven genomen met het besproeien van graanvelden met de wonderlijke vloeistof. Ongetwijfeld zullen de geleerden naartoe zoeken naar overeenkomstige middelen, waarmee ook groente- en aardappelvelden, zonder wieden, van onkruid kunnen worden gezuiverd.”

In de vakbladen werd in de laatste tijd propaganda gemaakt om sui-

ker droog te voeren. Volgens een krantenbericht hebben de bijen zelf al antwoord op dit probleem gegeven, door maar eventjes 350 Ko suiker uit een schuur weg te slepen. Als niet het advies van de Rijksbijenteeltconsulent was vermeld, zou men hier ook aan een Aprilmopje kunnen denken.

Volgens een bericht in de Australische Beekeeper 1946/12 is men in dit werelddeel vrij van enige bijenziekten, die in andere landen voorkomen. Dit is o.a. het geval met de Acarapis en het Europees vuilbroed. Op het vasteland van Australië is de bijenluis onbekend; deze wordt wel aangetroffen in Tasmanië. Er zijn wettelijke maatregelen getroffen om te voorkomen dat deze luis ingevoerd zal worden.

Onze Australische collega's hebben geleerd voorzichtig te zijn met de import van vreemde dieren. Voor 12 jaar werd hier vanuit Hawaï de reuzenpad (Bufo Marinus) ingevoerd om de suikerriet-kever, welke een plaag was geworden, te bestrijden. Marinus is een veelvraat en lust ook bijen. Marinus kan een voet hoog worden en 5 tot 6 pond zwaar.

Op een vergadering van imkers toonde een lid een exemplaar. Voor-

dat hij zich bewust was dat deze monsters op zijn stand aanwezig waren, verzwakten zijn volken zeer. In één nacht doodde hij 100 padden. Deze stellen zich verdekt voor de kasten op en slaan de thuiskomende bijen met hun 15 cm lange tong geheel naar binnen. In de maag van één pad vond men 500 bijen.

Aan één bijenstand werd een schade van 300 pond sterling toegebracht.

De padden zijn zeer giftig, maar dit gift vindt weer toepassing in de geneeskunde. Deze monsters verspreiden zich van het noorden naar het zuiden.

De imkers hebben verzocht maatregelen tegen verdere verspreiding te nemen.

De bijenhouders in Noord-Amerika hebben in de beer ook een bijenvijand. Deze op honing beuste dieren kunnen grote schade aan de bijenstanden toebrengen. Dat ondervond de Staat Colorado, die de beeren in bescherming heeft genomen en derhalve verantwoordelijk is voor de schade door zijn beschermeling aangebracht. Kort geleden moest een schade van 750 dollar vergoed worden. (American Beejournal 1947/8).

PHAENOLOGISCH ONDERZOEK

In het voorjaar werd ten behoeve van het phaenologisch onderzoek aan fruitgewassen de medewerking der imkers ingeroepen inzake het verzamelen van de nodige gegevens. Deze oproep had een dusdanig succes, dat wij kaarten te kort kwamen om aan alle aanvragen te kunnen voldoen.

Thans is de tijd aangebroken, waarop de verzamelde gegevens zullen worden bewerkt. Wij ontvingen reeds een aantal kaarten, echter nog lang niet alle.

Langs deze weg willen wij hen, die een phaenologische kaart N (fruitgewassen) in hun bezit hebben en deze nog niet inzonden, verzoeken dit zo spoedig mogelijk (ongefrankeerd) te doen, opdat met de bewerking der gegevens kan worden begonnen en men tijdig een verslag van deze bewerking zal kunnen ontvangen.

Ir. J. J. POST.

HONINGHANDEL „MONTFERLAND”

Thomas Schwenckestraat 13, Den Haag
Telefoon 399067

HONING TE KOOP GEVRAAGD

elk kwantum, groot of klein. Slingerhoning of goed gezuiverde pershoning. Opgave van hoeveelheid en prijs aan bovenstaand adres.

W. J. HARTSTRA - JUBBEGA (Fr.)

Bijenstand „Hartelust” - Magazijn voor Imkersartikelen
Giro 489285

Wij leveren de beste artikelen tegen de laagste prijzen. Wij hebben kans gezien om een flinke partij hout te kopen, zodat wij spoedig met de fabricage van Simplex bijenkasten kunnen beginnen. Prijzen zijn nog niet bekend. Binnenkort ontvangen wij wederom een flinke partij dunne kwaliteit katoen molton, breed 1.60 m., per strekkende meter f 9.90. Leverbaar: Merinos vilten dekkleedjes, dik ½ cm., maat 45½ x 41 cm., per stuk f 5.00. Kartonnen deksels voor 1-ponds potten, per 100 f 2.50, per 1000 f 22.50. Smeer uw draaglijsten van uw bijenkasten voor de winter in met onze medische vaseline, per kg. slechts f 1.50. Carboleum voor uw bijenkasten, in bussen van 10 kg. f 10.00. Splitlederen handschoenen f 6.00. Beroers, blaasbalg van koper f 12.00. Honingflacons, inhoud 1 pond, met kartonnen deksels, per 100 stuks f 13.50. Wij betalen U de juiste marktprijs voor uw zuivere bijenhonning. Emballage beschikbaar. Wij zijn kopers van uw droge raatwas, in elke hoeveelheid.

TE KOOP GEVRAAGD

Ieder kwantum

Slinger- en Pershoning

of ook wel honing in de raat. Droge raat en zuivere was; alles tegen de hoogste prijzen! Heeft U wat aan te bieden, bericht ons dan even. Emballage hebben wij beschikbaar voor het verzenden van de honing.

H. T. VAN DAM

Bijenpark te Jubbega (Fr.) — Telefoon 103

Bijenhouders, die genegen zijn in een vergadering van de Ardeengen aangesloten bij de Federatie Friesland van de Afd. der Ver. tot bevordering der Bijenteelt in Nederland, gratis, of tegen vergoeding van reis- en verbuikskosten

EEN INLEIDING TE HOUDEN

gelieve naam, adres en titel der inleiding op te geven aan: M. ZWAKI te Hemrik 75.

PLAATSING GEVRAAGD door een imker, 46 jaar, gehuwd, op een bijenteeltbedrijf of in een kwekerij als tuinman, waar steller ook bijen kan houden. Aanbiedingen onder letters L.H., Maandschrift v. Bijenteelt, Amersfoort.

WELKE IMKER heeft voor mij, die 5 volken verloren heeft (mijn hele stand), 3-5 pond honing? Mevr. BOSMAN, Gerard Doustraat 30, Utrecht.

SPEURBIJTJES

TE KOOP GEVRAAGD: Gebruikte Simplex kasten, compleet. - C. ALGERA, Hazenk.weg 111, Nijmegen.

TE KOOP: 3 kasten met 2 broedkamers, iedere kast met 20 uitgeb. Simplex ramen. 1 dubbele kast met 12 uitgeb. ramen. 2 korven. Alles goed bezet en flink opgevoerd. 3 kastjes, 7, 5, 3 ramen, alles Simplex model. Te bevr. bij WJ. BEEKHUIZEN te Renkum (ook per eenheid te koop).

GEVRAAGD: Een kunstraatwals, nieuwe of gebruikte. Brieven onder letters W.H., bureau Maandschrift voor Bijenteelt, Amersfoort.

FEEKA FEITEN

Nu Uw bijen weer in hun winterzit gaan, wordt het hoog tijd voor het volgen van onze interessante schriftelijke cursussen over Bijen en Bijenteelt

Cursus voor beginners, 10 veertien-daagse lessen, onder leiding van dhr. J. G. de Roever, onze eminente tentoonstellingssecretaris in Assen, kosten f 7.50. Cursus voor gevorderden, onder leiding van Dr. Ir. W. Feekes, een bekend tarwekweker en selecteur, kosten f 10.—. Proeflessen zijn beschikbaar en ook ter inzage bij Uw Afdelingssecretaris.

Er is nog een beperkt aantal tentoonstellingskranten beschikbaar die op aanvraag gaarne worden toegezonden.

Met vriendelijke imkersgroet,

FEEKA

Handelsonderneming

Nieuwe weg 278 - Telefoon 447 - Kampen

AFDELING HANDEL

VAN DE VERENIGING VOOR BIJENTEELT

BIJENHUIS — WAGENINGEN

Telefoon 2863, Postrekening 1171

*

KUNSTRAAT VOOR f 6.— PER K.G.

Deze aanbieding is beperkt!

Verwerking zuivere was tot kunststraat, f 1.25 per kg. Bij inzending van 5 kg. droge raatwas, leveren wij U 1 kg. kunststraat, dus met inbegrip van kosten voor zuivering en werkloon. Alle vrachten komen voor rekening van belanghebbende.

De voorraden artikelen zijn nog steeds beperkt. Op aanvraag zenden wij U 'n lijst van leverbare artikelen

AANVULLENDE PRIJSLIJST

Zwermkistjes met 5 ramen	f 5.25
Koninginneteeltkastjes	„ 6.25
Alleijstrap, groot model	„ 5.00
Alleijstrap, klein model	„ 4.50
Verkleinblokken, breed 3 ramen	„ 2.50
Verkleinblokken, breed 2 ramen	„ 2.25
Scheidingsplankjes voor boogkorf	„ 1.00
Scheidingsplankjes voor kasten	„ 1.25
Bevruchtingkastjes, model Frankenhuis	„ 4.50
Drijtwerk voor slinger	„ 45.00
Handkolbtoestel	„ 24.00
Ontzegelmessen	„ 5.00
Ontzegelvorken	„ 3.00

Bijenhuis — Wageningen

Imkers met ervaring

volgden de Bijenteelt

G - CURSUS

Beginnende en nog weinig gevorderde imkers

volgden de Bijenteelt

B - CURSUS

tot hun grote tevredenheid. Volgt hun voorbeeld!

Cursusleider: de Rijksbijenteeltonderwijzer

J. B. M. v. d. Belt

Vraagt Prospectus, Proefles en grepen uit hun tevredenheidsbetuigingen

*

Stichting Schriftelijk Onderwijs, Apeldoorn

Erkend door de Inspectie v. h. Schriftelijk Onderwijs

HET KOERSHOF MOERROOSTER BEKROOND!

De jury kende de verguld-bronzen medaille voor de meest praktische nieuwigheid op het gebied van imkersartikelen en kasten toe aan het **Koershof Draadrooster**, dat vlak voor de tentoonstelling gereed kwam. De afwerking is thans zeer goed. Een groot aantal bestellingen werd reeds genoteerd. Met de aflevering van de eerste bestellingen is thans begonnen. Een nieuwe partij van 1000 roosters is in aanmaak. **Bestelt thans, om verzekerd te zijn van tijdige levering!!** Prijs per stuk f 2.50. Per 10 stuks f 24.—

ZIJ, DIE ONS EEN BESTELLING OPGAVEN

vóór, op of na de tentoonstelling, worden vriendelijk verzocht wat geduld te willen hebben. Vele artikelen zijn thans niet meer in voorraad, maar worden nieuw aangemaakt. **Ramen en kasten** blijven voorlopig schaars, omdat wij alleen **goed droog hout** verwerken. Liever wat minder en goed is een vaste regel, waar niet van afgeweken wordt.

PRIJSLIJSTEN

Een nieuwe prijslijst verschijnt in het voorjaar. Reeds nu kan medegedeeld worden, dat het aantal artikelen sterk zal worden uitgebreid. Wie thans reeds naam en adres opgeeft, ontvangt straks vrijblijvend alle gegevens over onze nieuwste vorderingen op het gebied van praktisch, doelmatig imkersgereedschap.

VOOR ST. NICOLAAS

Verzilverde bijenspeldjes en knopen (broches nog niet leverbaar), per stuk	f 1.25
Moerroosters	„ 2.50
Reissluiting	„ 1.50
Ontzegelmessen	„ 5.95
Koershof kast, standaard-uitrusting, bestaande uit bodem, broedkamer, honingkamer, opzetrand, dekplankje en dak (zonder ramen)	„ 33.75
Indien voor St. Nicolaas bestemd, sturen wij gratis 'n foto, daar de kast niet op tijd geleverd kan worden.	

ONZE HARTELIJKE DANK

in de eerste plaats aan de tentoonstellingscommissie en de leden van de Afdeling Assen, die steeds voor ons klaar stonden, enorm behulpzaam waren en geweldig veel werk verzet hebben. De herinnering aan deze eendrachtige samenwerking zal niet versagen. Verder onze dank aan alle belangstellenden. Het was jammer, dat de drukte een nauwer contact veelal verhinderde, maar de vele woorden van waardering en ook de opbouwende kritiek, zullen voor ons een aansporing zijn, voort te gaan op de weg van betere kwaliteit.

Diepenveen — Telefoon 337 - K 6709